

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Raaka-aineoppaan suunnittelu ja toteutus: Lush Finland Oy

Pikkarainen, Emilia

2014 Tikkurila

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Raaka-aineoppaan suunnittelu ja toteutus:
Lush Finland Oy

Emilia Pikkarainen
Kauneudenhoitoalan ko.
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2014

Emilia Pikkarainen

Raaka-aineoppaan suunnittelu ja toteutus: Lush Finland Oy

Vuosi 2014 Sivumäärä 40

Tämä opinnäytetyö oli toimeksianto tuorekosmetiikkaa kuluttajille myyvältä Lush Finland Oy:ltä. Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa raaka-aineopas Lushin tuorekasvonaamioissa käytetyistä raaka-aineista ja niiden funktioista. Raaka-aineoppaan tarkoituksena on tukea Lushin työntekijöiden ammattiosaamista ja auttaa heitä asiakaspalvelutilanteissa. Tarkoituksena oli tehdä raaka-aineoppaasta riittävän laaja, helposti luettava ja päivitettävä sekä raaka-ainekoulutuksien materiaaliksi soveltuva.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa syvennyttiin tuorekosmetiikan määritelmään, laatukriteereihin, hyötyihin ja ongelmiin, tuotteiden varastointiin ja säilyvyyteen, mainontaan ja keskeisiin raaka-aineisiin. Teoriaosuudessa käsiteltiin myös tuorekosmetiikkayrityksen toimintaa eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sillä eettisyys ja ekologisuus ovat tärkeä osa toimeksiantajayrityksen ideologiaa ja toimintatapoja. Työssä tarkasteltiin eettisyyttä ja ekologisuutta käsitteinä sekä osana tuorekosmetiikkayrityksen raaka-ainehankintoja ja brändiä. Opinnäytetyössä perehdyttiin lisäksi Reilun kaupan, kestävän kehityksen ja luomutuotannon periaatteisiin.

Työn toiminnallinen osuus koostui raaka-aineoppaasta. Raaka-aineopas sisälsi esittelyn tuorekasvonaamioista, tietoa niissä käytetyistä raaka-aineista ja raaka-aineiden funktioista naamioissa. Se sisälsi myös liitteinä tuorekasvonaamioiden raaka-aineiden aakkosellisen hakemiston sekä EUR-Lexin raaka-aineiden kosmeettisten funktioiden määritelmät.

Asiasanat: tuorekosmetiikka, eettisyys, reilu kauppa, ekologisuus, kestävä kehitys, luomu

Emilia Pikkarainen

The planning and creating of a raw material guide: Lush Finland

Year	2014	Pages	40
------	------	-------	----

This bachelor's thesis was assigned by Lush Finland, a company selling fresh cosmetics for consumer use. The target of the thesis was to plan and create a raw material guide of the ingredients used in Lush fresh face masks. The purpose of the raw material guide is to support the professional skills of the employees of Lush Finland in customer service situations. The intent was to make the raw material guide sufficiently comprehensive, easily readable and updatable as well as applicable for the raw material training.

The theoretical part of the thesis explored the definition of fresh cosmetics, their quality criteria, benefits and problems linked with them, the storage and preservation of the products, advertising and the main ingredients of fresh cosmetics. The theoretical part also discussed the actions of a fresh cosmetics company from the ethical and ecological perspectives, because ethics and ecology play an important part in the ideology and activities of the assigning company. The thesis examined the concepts of ethics and ecology as well as ethics and ecology in the raw material sourcing and as part of the brand of a fresh cosmetics company. Furthermore the thesis dealt with the principles of fair trade, sustainable development and organic production.

The functional part of the thesis covered the raw material guide. The raw material guide consisted of the introduction of the fresh face masks and facts about the raw materials used in them. It also contained an alphabetical index of the raw materials used in the face masks and EUR-Lex definitions of the functions of the ingredients used in cosmetic products.

Keywords: fresh cosmetics, ethics, fair trade, ecology, sustainable development, organic

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Toimeksiantajan esittely	7
3	Projektin tarkoitus ja tavoitteet	8
4	Tuorekosmetiikka.....	9
4.1	Laatukriteerit	9
4.2	Hyödyt ja ongelmat	10
4.3	Tuotteiden varastointi ja säilyvyys.....	12
4.4	Mainonta	13
5	Tuorekosmetiikan keskeisimmät raaka-aineet	15
5.1	Emollientit, humektantit ja okklusivit.....	15
5.2	Eteeriset öljyt ja hajusteet	16
5.3	Yrtit.....	19
5.4	Luonnon emulgaattorit ja tensidit	20
5.5	Säilövät aineet ja antioksidantit	20
6	Eettisyys tuorekosmetiikkayrityksessä	22
6.1	Eettisyys tuorekosmetiikan raaka-ainehankinnoissa	22
6.2	Reilu kauppa käsitteenä	23
6.3	Eettisyys osana brändiä	24
6.4	Eettisen toiminnan hyvät ja huonot puolet.....	25
7	Ekologisuus tuorekosmetiikkayrityksessä.....	26
7.1	Ekologisuus tuorekosmetiikan raaka-ainehankinnoissa	27
7.2	Luomun määritelmä	28
7.3	Ekologisuus osana brändiä	29
7.4	Ekologisen toiminnan hyvät ja huonot puolet.....	30
8	Projektin toteuttaminen	30
9	Pohdinta.....	32
	Lähteet	34
	Kuvat	37
	Liitteet.....	38

1 Johdanto

Tuorekosmetiikaksi kutsutaan kosmetiikkaa, jossa jokin raaka-aineista on tuoreena ja prosessoimattomana. Sitä koskevat samat pakkausmerkintä-, valmistustapa-, valvonta- ja mainontasäädökset kuin kaikkea muutakin kosmetiikkaa. Tuorekosmetiikka sekoitetaan usein luomuja ja luonnonkosmetiikkaan, vaikkei se niitä välttämättä ole. Luomuraaka-aineiden käyttö ei ole ehdoton edellytys tuorekosmetiikan valmistamisessa, eikä sille ole samanlaisia sertifikaatteja kuin luonnonkosmetiikalle. Kuitenkin tuorekosmetiikan valmistamisessa pyritään usein luonnonmukaisuuteen ja ympäristöystävällisyyteen.

Nykypäivänä luonnonmukaisuus ja ympäristöosaaminen nähdään yritystoiminnassa enemmän välttämättömyytenä kuin lisäarvona. Sekä asiakkaat että jälleenmyyjät ovat oppineet vaatimaan valmistajilta ympäristöystävällisempiä tuotantomenetelmiä, tuotekoostumuksia sekä -pakkauksia. Ekologisesti tehokkaassa yritystoiminnassa on monia etuja, sillä ympäristöä säästävät investoinnit voivat olla myös yritykselle itselleen taloudellista säästöä. Myös eettinen näkökulma on otettava liiketoiminnassa huomioon, sillä luotettavassa luonnonmukaisessa kosmetiikassa on ennen kaikkea kyse sekä kuluttajan että yrityksen arvoista. Todenperäisyys ja luotettavuus ovat tärkeitä ominaisuuksia erityisesti luonnonmukaisina itseään mainostaville kosmetiikkabrändeille.

Opinnäytetyö on toimeksianto kuluttajakosmetiikkaa myyvältä Lush Finland Oy:ltä. Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa raaka-aineopas Lushin tuorekasvonaamioissa käytetyistä raaka-aineista ja niiden funktioista. Raaka-aineopas toteutettiin kirjallisena tukemaan Lushin työntekijöiden ammattiosaamista ja sen sisältämää materiaalia saatetaan käyttää myöhemmin esimerkiksi Lushin verkkosivuilla hyödyttämään myös kuluttajia. Lisäksi Lush Finlandin henkilökunnalle pidettiin raaka-ainekoulutus raaka-aineoppaan materiaalin pohjalta. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys käsittelee pääasiassa tuorekosmetiikan keskeisimpiä raaka-aineita sekä pohtii tuorekosmetiikkaa eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.

Idea toiminnalliseen opinnäytetyöhön suunniteltiin yhdessä Lush Finlandin esimiesten kanssa. Opinnäytetyön aihe valittiin erityisesti yrityksessä havaitun tarpeen vuoksi ja tekijän kiinnostuksesta kehittää omaa sekä kollegoiden ammatillista osaamista. Aiheen valintaan vaikutti myös se, ettei tuorekosmetiikasta ole aiemmin tehty opinnäytetyötä. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään tuorekosmetiikan raaka-aineiden lisäksi yritystoimintaa eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta, sillä eettisyys ja ekologisuus ovat tärkeä osa toimeksiantajayrityksen ideologiaa ja toimintatapoja.

2 Toimeksiantajan esittely

Lush on Iso-Britanniasta kotoisin oleva kosmetiikkayritys, joka on toiminut vuodesta 1994 lähtien ja laajentunut maailmanlaajuisesti ketjuyritykseksi. Tällä hetkellä yrityksellä on noin 830 liikettä 51 maassa. Pääasiassa Lush on kuluttajakäyttöön kosmetiikkaa myyvä yritys, mutta Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa Lushilla on lisäksi kauneushoitopalveluita. Suomessa Lush (Lush Finland Oy) on toiminut noin kuusi vuotta ja yrityksellä on yksi liike Helsingin Asematunnelissa. Lush Finland Oy työllistää tällä hetkellä vakituisesti kolme kokopäiväistä ja kuusi osa-aikaista työntekijää. Lisäksi yritys palkkaa muutaman kerran vuodessa määräaikaisia kii-reapulaisia.

Kuva 1: Lushin logo

Lush valmistaa tuotteensa omalla tehtaalla Englannissa (Poolessa, Dorsetin kreivikunnassa) tuoreista raaka-aineista käsityönä. Tuotteissa käytetään vähän tai ei lainkaan pakkauksia, säilöntäaineita ja synteettisiä raaka-aineita. Raaka-aineet ostetaan ainoastaan sellaisilta yhtiöiltä, jotka eivät tee tai teetä esimerkiksi lääkekäyttöön meneville raaka-aineille eläinkokeita. Lushin tuotteet on testattu alusta pitäen vain ihmisillä ja yritys osallistuu usein kampanjoihin ja hyväntekeväisyystapahtumiin, joiden avulla pyritään vaikuttamaan erilaisten toimijoiden eläinten ja ihmisten oikeuksia koskeviin periaatteisiin. Kaikki Lushin tuotteet ovat vähintään vegetaarisia, mutta suuri osa (noin 83 prosenttia) myös vegaanisia. Lushin tuotevalikoima sisältää muun muassa perinteisiä palasaippuuita, suihkugeelejä, shampooita ja hiusten hoitoaineita, kylpypommeja, vaahtokylpypaloja, kasvo- ja vartalovoiteita sekä kasvonaamioita.

Opinnäytetyön toiminnallinen osa koostuu Lushin tuorekasvonaamioiden raaka-aineita käsittelevästä raaka-aineoppaasta. Lushin tuorekasvonaamiot ovat säilöntäaineettomia ja useimmiten savipohjaisia naamioita, jotka sisältävät tuoreita raaka-aineita, kuten hedelmiä ja vihannuksia. Lush Finlandilla tuorekasvonaamiot ovat ainoa tuoteryhmä, jonka kaksi tehtävään koulutettua työntekijää valmistaa Suomen toimipisteessä alusta loppuun. Muiden tuoteryhmien

tuotteet valmistetaan Iso-Britannian tehtaalla, mistä myös suuri osa tuorekasvonaamioiden raaka-aineista kuljetetaan Suomen Lush-toimipisteen käytettäväksi.

Tuorekasvonaamioissa hyödynnetään mahdollisimman paljon kotimaisia, paikallisesti tuotettuja tuoreraaka-aineita, mikä Lushin ajatusmaailman mukaan on ihon hyvinvoinnille parasta. Lush Finlandin tuorenaamioissa käytetään esimerkiksi suomalaisia mustikoita ja kananmunia. Säilöntäaineettomuuden ja tuoreiden raaka-aineiden vuoksi tuorekasvonaamiot on säilytettävä jääkaapissa, jossa niiden säilyvyysaika on valmistuspäivämäärästä neljä viikkoa.

Jatkuvassa valikoimassa on yhdeksän erilaista tuorekasvonaamiota, joihin työn toiminnallisessa osassa keskitytään. Valikoimassa on myös tuorehiusnaamio ja silloin tällöin vaihtuvia kausinaamioita, joita toiminnallisessa osuudessa ei käsitellä.

3 Projektin tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyö sisältää toiminnallisen osuuden, joka jää toimeksiantajayrityksen käyttöön. Toiminnalliseen osuuteen liittyvä teoreettinen viitekehys muodostaa pääasiallisen arvioitavan opinnäytetyön. Toiminnallisessa osassa suunnittelen ja toteutan raaka-aineoppaan Lush Finlandin henkilökunnan ja mahdollisesti myöhemmin asiakkaidenkin käyttöön. Tavoitteena on luoda selkeä, toimiva ja riittävän laaja kirjallinen raaka-aineopas, josta Lushin työntekijöiden on helppo hakea tietoa tarvittaessa. Raaka-aineopas on avuksi Lushin työntekijöille erityisesti asiakaspalvelussa. Se voi auttaa myös uusien työntekijöiden ja työharjoittelijoiden perehdyttämisessä. Raaka-aineoppaan tavoitteena on lisäksi sen käytettävyyden raaka-ainekoulutuksen materiaalina. Tavoitteena on luoda raaka-aineoppaasta visuaalisesti Lushin imagoon sopiva.

Tähän mennessä Lush Finlandin työntekijät ovat tarkistaneet raaka-ainetietoja lähinnä Iso-Britannian Lushin verkkosivujen sähköisestä raaka-aineoppaasta, mikä on asiakaspalvelutilanteissa usein hidasta. Lisäksi verkkosivujen materiaali on vieraskielistä, mikä saattaa välillä vaikeuttaa niillä olevien tietojen ymmärtämistä. Näin ollen suomenkielinen raaka-aineopas tulee yrityksessä tarpeeseen. Oppaan sisältö on rajattu sisältämään tietoa vain tuorekasvonaamioiden vaikuttavista raaka-aineista ja niiden funktioista, sillä sen tavoitteena on olla helppolukuinen ja samalla riittävän laaja. Tarkoituksena on tehdä raaka-aineoppaasta sellainen, että sen sisältämien tietojen päivittäminen ja laajentaminen olisi tulevaisuudessa helppoa.

Opinnäytetyön teoriaosuuden tavoitteena on täydentää raaka-aineopasta. Siinä perehdytään tarkemmin tuorekosmetiikan yleisimpiin sisältämiin raaka-aineisiin ja tarkastellaan tuorekosmetiikkayrityksen toimintaa ekologisesta ja eettisestä näkökulmasta. Lush on ekologisesti ja

eettisesti valveutunut yritys, joten näiden näkökulmien huomioon ottaminen myös teorioosuudessa sopii tukemaan raaka-aineoppaan sisältöä.

4 Tuorekosmetiikka

Tuorekosmetiikaksi kutsutaan kosmetiikkaa, jonka jokin raaka-aine on tuoretta. Tuoreet raaka-aineet voivat olla esimerkiksi marjoja, vihanneksia ja yrttejä. Tuoreiden aineiden käyttö-kriteerinä on, että luonnonmateriaaleja ei käsitellä tai prosessoida mitenkään ennen tuoretuotteen valmistusta. Niitä ei esimerkiksi saa kuumentaa, sillä käsittelyssä tuoreaineen entsyymit ja vitamiinit saattavat tuhoutua. (Tuorekosmetiikka tulee Suomeen 2013.)

Tuorekosmetiikka sekoitetaan usein luomu- ja luonnonkosmetiikkaan, vaikkei se niitä välttämättä ole. Luomu-sana viittaa luonnonmukaisiin menetelmin tuotettuihin raaka-aineisiin, joita tuorekosmetiikassa usein suositaan. (Miten luonnonkosmetiikka eroaa ”tavallisesta” kosmetiikasta? 2014.) Kuitenkaan luomuraaka-aineiden käyttö ei ole ehdoton edellytys tuorekosmetiikan valmistamisessa.

Tuorekosmetiikka ei myöskään ole automaattisesti luonnonkosmetiikkaa, ennemminkin luonnonmukaista kosmetiikkaa. Luonnonkosmetiikassa tuotteiden raaka-aineet ovat peräisin luonnosta ja saavat sisältää vain rajoitetusti synteettisiä aineita. Monet tuorekosmetiikankin valmistajista suosivat luonnosta saatavia aineksia ja välttävät synteettisiä raaka-aineita, mutta synteettisten aineiden käyttöä ei rajoiteta siinä. Tuorekosmetiikkaa varten ei ylipäänsä ole samanlaisia sertifikaatteja kuin luonnonkosmetiikalle, jossa tiettyjen raaka-aineiden käyttö on kiellettyä tai sallittua. (Mitä on sertifioitu luonnonkosmetiikka? 2014.)

4.1 Laatuksiteerit

Tuorekosmetiikkaa koskee samat pakkausmerkintä-, valmistustapa-, valvonta- ja mainontasäädökset kuin kaikkea muutakin kosmetiikkaa. Kosmeettisten valmisteiden turvallisuudesta vastaa ennen kaikkea tuotteen valmistaja ja markkinoille saattaja, mutta myös tietyt viranomaiset valvovat kosmetiikkaa.

Suomessa kosmetiikan turvallisuutta valvovia viranomaisia ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto eli Tukes ja Suomen tullit. Tukes on vastuussa markkinoilla olevista tuotteista ja Suomen tullit valvoo ETA-alueen ulkopuolelta maahantuotavaa kosmetiikkaa. Kosmeettisille valmistelille asetettujen vaatimuksien täyttymistä valvotaan muun muassa pistokokein. (Kuka kosmetiikkaa valvoo? 2013.)

Euroopan Unionin alueella kosmetiikkaa säädelään myös tuoteturvallisuuslainsäädännöllä eli EU:n kosmetiikka-asetuksella (1223/2009/EY). EU:n kosmetiikka-asetuksen lisäksi kosmetiikkaa säädelään kansallisella lailla kosmeettisista valmisteista (492/2013). Tämä laki valvoo muun muassa tuotteiden pakkausmerkintöjen ja Suomessa säilytettävien tuotetietojen kieli-vaatimuksia. Muita kosmetiikkaa koskevia säännöksiä ovat aerosoleja ja alkoholeja koskeva lainsäädäntö sekä EU:n kemikaaliasetus REACH (1907/2006/EY). REACH:lla säädelään kosmetiikan sisältämien ainesosien ympäristövaikutuksia. (Miten kosmetiikkaa säädelään laissa? 2013.)

4.2 Hyödyt ja ongelmat

Lushin tuorekosmetiikassa pyritään luonnonmukaiseen kosmetiikkaan, jossa käytetään mahdollisimman vähän synteettisiä aineita ja pakkausmateriaalia. Ympäristöystävälliset arvot ovat varmasti yksi Lushin kilpailuetu tavallisiin kosmetiikkayrityksiin nähden, sillä tämän päivän kuluttajat arvostavat ja vaativat luonnonmukaisuutta. Kuluttajat yhdistävät luonnonmukaisuuden usein turvallisuuteen. Kuitenkin luonnonmukaiset raaka-aineet voivat aivan yhtä lailla aiheuttaa allergisia reaktioita kuin tavallinen, vähemmän luonnon aineita sisältävä kosmetiikka. (Gilbert Karen, WSOY, 2012. 9)

Osa kuluttajista on sitä mieltä, ettei Lushia voi kutsua täysin luonnonmukaiseksi kosmetiikkayritykseksi, koska se käyttää esimerkiksi synteettisiä parabeeneja. Kuitenkin teollisesti valmistetut synteettiset aineet päätyvät kosmetiikkakäyttöön riskinarvioinnin ja turvallisuustarkastuksien kautta ja ovat turvallisuuslausunnon saaneina turvallisia käyttää. Suurin osa luonnostakin saaduista raaka-aineista käsitellään jollain tavoin ennen niiden lisäämistä tuotteeseen. Esimerkiksi eteeriset öljyt usein höyrytislataan ja muut öljyt käyvät tavallisesti kylmäpuristuskäsittelyn. Turvalliseksi todetuilla synteettisillä aineilla voidaan parantaa tuotteiden käyttöominaisuuksia ja -mukavuutta runsaasti. Ihonhoitotuotteita valmistettaessa onkin mietittävä tuotteen haluttua vaikutusta ja kompromisseja, joita vaikutuksen eteen voidaan tehdä edelleen luonnonmukaisesti toimien. Jotkin kosmetiikkavalmistajat eivät halua käyttää esimerkiksi emulgaattoreita tai säilöntäaineita, mikä tavallisesti vähentää tuotevaihtoehtojen määrää. Toiset valmistajat, kuten Lush, ovat valmiita tinkimään luonnonmukaisuudesta muutamien prosentin parantaakseen tuotteen tehokkuutta. (Gilbert Karen, WSOY, 2012. 9)

Kuluttajien kritiikki luonnonmukaisuusväittämiin liittyen on toisaalta ymmärrettävää, sillä nykyään kosmetiikkabrändit mainostavat tuotteitaan heppoisinkin perustein ”vihreiksi”. Tällaisesta vähäisesti perustellusta luonnolla markkinoinnista käytetään termiä ”vihherpesu”. Aidosti ekologinen kosmetiikkayritys käyttää suoraan luonnosta saatavia niin kutsuttuja luontoystävällisempiä raaka-aineita ja kehittää sekä valmistaa tuotteet noudattaen ympäristö vastuullista menetelmää. Tällaisen yrityksen on helpompi kommunikoida kuluttajan kanssa jättä-

en positiivinen ja uskottava kuva itsestään ja siksi sillä on myös suuri mahdollisuus menestyä taloudellisesti. Aidosti ”vihreä” kosmetiikkayritys toimii hyvänä esimerkkinä muille teollisuuden toimialoille ja yleiselle kuluttajakäyttäytymiselle. (Schroeder Wen 2011, 113-114.)

Tuorekosmetiikan etuna tavalliseen kosmetiikkaan nähden voidaan luonnonmukaisen toiminnan lisäksi pitää sitä, että tuoreita vihanneksia ja hedelmiä käytettäessä niiden antioksidantit saadaan rakenteeltaan muuttumattomina mukaan lopputuotteeseen. Tämä voi erään näkökulman mukaan olla ihon hyvinvointia ajatellen tehokkaampaa kuin esimerkiksi synteettisten uutteiden käyttäminen tuotteessa. Cosmetics & Toiletriesin vuonna 2006 julkaiseman Rachel L. Chapmanin artikkelin mukaan tuoreiden luonnollisten raaka-aineiden käyttö kosmetiikkatuotteissa voi osoittautua järkeväksi eurooppalaisille kosmetiikkavalmistajille tulevaisuudessa. Euroopan unionin kemikaalilainsäädäntö REACH vaatii nimittäin rekisteröimään kolmessa vaiheessa vuoteen 2018 mennessä tietokantaansa kaikki aineet, joita valmistetaan tai tuodaan maahan tonni tai enemmän vuodessa. REACH-asetuksen tavoitteena on muun muassa terveyden- ja ympäristönsuojelun korkealaatuisuus Euroopan unionin alueella. Tavallisen kosmetiikan valmistajille REACH-asetus tarkoittaa lisää vastuuta ja tiedonhankintaa käytettyjen kemikaalien riskeistä ja turvallisuudesta. Chapman uskookin, että asetus saattaa siirtää valmistajat käyttämään synteettisten raaka-aineiden tilalla yhä enemmän jo tunnettuja ja tutkittuja luonnon aineita. (Tuorekosmetiikka tulee Suomeen 2013., Cosmetics & Toiletries 2007, 105., 82.)

Lushin käyttämän markkinointikonsulttiyrityksen Little Maxin perustaja Sarah McCartney uskoo, että useammat yritykset tekisivät kosmetiikkatuotteensa tuoreita luonnon raaka-aineita käyttäen, mikäli se olisi ongelmaton. Tuoreraaka-aineet tuovat kosmetiikan valmistukseen lukuisia huomioon otettavia asioita lisää. Tärkeintä on valita tuotteeseen raaka-aineita, jotka ovat todistetusti laadultaan turvallisia ja tehokkaita kosmetiikkakäyttöön (Cosmetics & Toiletries 2007, 91). Tuorekosmetiikkaa tehdessä on hyväksyttävä, että erät ovat toisiinsa verrattuna erinäköisiä. Tuorekosmetiikkaerät on vaikeaa pitää ulkonäöltään ja koostumukseltaan yhtenäisinä, sillä tuoreet raaka-aineet, kuten hedelmät ja vihannekset, eivät koskaan ole värittään ja rakenteeltaan identtisiä keskenään. Luonnollisia kasviuutteita käytettäessä ongelmiksi saattavat muodostua lopputuotteen liian tumma väri, epämääräinen tuotekoostumus, raaka-aineiden epästabiilius ja aktiiviaineiden huono imeytyvyys ihoon tai sekoittuvuus liuottimeen (Cosmetics & Toiletries 2007, 91). (Cosmetics & Toiletries 2007, 105.)

Lisäksi esimerkiksi luonnon öljyillä on vaihteleva koostumus, mikä voi vaikuttaa öljyjen tuoksuun. Öljyt ovat myös usein allergeenipitoisia, hapettuvat helposti ja voivat olla vaikeita stabiloida tuotepohjaan. Myös luonnon arvaamattomuudesta tai vaikkapa poliittisista syistä johdettavat häiriöt tavarantoimituksessa on otettava huomioon, sillä ne voivat vaikuttaa raaka-aineen hinnan nousuun tai tehdä sen saamisesta mahdotonta. Vaikka luonnon raaka-aineiden

kanssa saattaakin aiheutua ongelmia tuotantovaiheessa, ne ovat nykykuluttajille hyvin mieleisiä ja monet jälleenmyyjät ja valvovat tahot myös vaativat niitä. Aina ei tulla kuitenkaan ajatelleeksi sitä, ettei luonnollisten raaka-aineidenkaan käyttö välttämättä ole parempi valinta ekologisesta näkökulmasta. Jos raaka-aine esimerkiksi lennätetään toiselta puolelta maapalloa, voi valmistamisesta ja kuljettamisesta aiheutunut hiilijalanjälki olla melkoinen. (Schroeder Wen 2011, 254.)

4.3 Tuotteiden varastointi ja säilyvyys

Kosmetiikkatuotteen mikrobiologiseen kestävyysvaikutteisiin vaikuttavat monet asiat, kuten seoksen tyyppi ja koostumus, siinä käytettävät säilöntäaineet tai säilyvyyttä edistävät raaka-aineet, valmistusprosessi sekä tuotteiden pakkausmuoto ja säilytys. (Miten kosmetiikkaa kannattaa säilyttää? 2014.)

Tuotteen pakkauksella voidaan vaikuttaa merkittävästi tuotteen säilyvyyteen. Pakkauksen valinnassa on hyvä ottaa huomioon ilmatiiviyys, sillä hapettuminen aiheuttaa esimerkiksi tuotteen rasvojen härskiintymistä ja näin ollen lyhentää tuotteen säilyvyysaikaa. Pakkauksessa tulee huomioida myös tuotteen käsittely eli esimerkiksi ottaako kuluttaja tuotetta sormin pakkauksesta vai käytetäänkö annosteluun pumppukorkkia. Kuluttajalla on suurempi vastuu tuotteen oikeasta käsittelystä, mikäli valitaan pakkaus, jossa tuote annostellaan sormin. Käsisistä tuotteeseen kulkeutuu runsaasti mikrobeja, jolloin kontaminoitumisriski kasvaa. (Schroeder Wen 2011, 282.)

Kosmetiikkatuote kannattaa säilyttää mahdollisuuksien mukaan viileässä huonelämpötilassa, sillä lämpö ja kosteus lisäävät mikrobien kasvamista ja saattavat muuttaa esimerkiksi tuotteen tuoksua ja koostumusta. Jotkin säilöntäaineettomat tuorekosmetiikkatuotteet on lisäksi hyvä säilyttää jääkaappilämpötilassa mikrobiologisen kasvun hidastamiseksi (Cosmetics & Toiletries 2007, 456). Kontaminoituneen kosmetiikkatuotteen tuntomerkkejä voivat olla esimerkiksi muuttunut haju, rakenne tai ulkonäkö sekä emulsion erottuminen vesi- ja öljykerrokseksi. (Schroeder Wen 2011, 110-111. Miten kosmetiikkaa kannattaa säilyttää? 2014.)

Kuten kaikkea kosmetiikkaa myös tuorekosmetiikkaa valmistettaessa on tärkeää huolehtia työskentelytilan ja valmistusvälineiden hygieniasta sekä yleisestikin GMP:n (Good Manufacturing Practices) noudattamisesta. GMP:llä eli hyvällä tuotantotavalla tarkoitetaan EU:n kosmetiikka-asetuksen 8. artiklan mukaista standardia kaiken kosmetiikan valmistamiselle. Se on kansainvälinen ohjeistus esimerkiksi kosmeettisten valmisteiden tuotantoon, varastointiin, toimittamiseen ja tarkastukseen liittyvistä yksityiskohdista. Käsin tehtävää tuorekosmetiikkaa valmistettaessa on erityisen tärkeää desinfioida työskentelytila ja valmistusvälineet ennen valmistamisen aloittamista. Valmistusvälineiksi suositellaan mieluiten metallisia ja lasisia tar-

vikkeita, joihin mikrobit tarttuvat puu- tai muoviastioita huonommin. (Gilbert Karen 2012, 26., Steinberg David 2012, 187-194., Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Kosmetiikka-asetus 1223/2009., 67.)

Tuorekosmetiikkatuotteen säilyvyyteen vaikuttaa ratkaisevasti tuotteessa käytetyn veden ja säilöntäaineiden tai säilyvyyttä edistävien ainesosien määrä. Vettä, esimerkiksi kukkaisvettä, sisältävällä tuotteella on hyvin lyhyt säilyvyysaika ilman säilöntäaineita. Vesipitoisissa seoksissa haitallisten mikrobikasvustojen syntyminen ennen purkin avaamista ja tuotteen käytön aikana on mahdollista. Myös käytettävät yrtit ja erityisesti yrttihaudukkeet vaikuttavat tuorekosmetiikkatuotteen säilyvyyteen, sillä yrtit toimivat hyvänä kasvualustana mikrobeille. Luonnon raaka-aineiden sisältämät vitamiinit, kasvutekijät, aminohapot, flavonoidit, pigmentit ja eeteriset öljyt ovat lisäksi herkkiä pilaantumaan hapen ja väärän lämpötilan tai pH-olosuhteiden vaikutuksesta (Cosmetics & Toiletries 2007, 93). (Gilbert Karen 2012, 26.)

Täysin öljy-, rasva- tai vahapohjaisen tuotteen säilyvyyttä voidaan arvioida sen sisältämien ainesosien viimeisten käyttöpäivien avulla. Tällöin tuote säilyy niin kauan kuin sen lyhimmin säilyvä raaka-aine. Esimerkiksi huuli- ja vartalovoiteet voidaan valmistaa täysin öljy-, rasva- tai vahapohjaisiksi. Öljyt voivat säilyä härskiintymättä muutamasta kuukaudesta jopa useampaan vuoteen. Öljy- ja rasvapohjaisten tuotteiden härskiintymistä voidaan hidastaa ja estää lisäämällä tuotteeseen antioksidanteja eli hapettumista estäviä aineita (Steinberg David 2012, 201-202). (Gilbert Karen 2012, 26.)

Lush on erikoistunut kiinteiden, vettä ja säilöntäaineita sisältämättömien tuotteiden valmistamiseen ja patentoinut muun muassa kiinteän shampoopalan. Vettä ja säilöntäaineita sisältämättömille tuotteille Lush on asettanut 14 kuukauden säilyvyysajan. Veden puuttuminen vähentää tuotteen pilaantumiseriskiä suuresti. Kuitenkin vedetönkin tuote voi kontaminoitua joutuessaan käytön yhteydessä kosketukseen veden kanssa. Näin voi käydä, jos tuote sisältää mitä tahansa itiöpitoisia organismeja, jotka aktivoituvat ulkopuolisesta vedestä. (Cosmetics & Toiletries 2007, 456.)

4.4 Mainonta

Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n markkinointisääntöjen (2011) mukaan termit ”mainonta” tai ”mainos” käsittävät ”mitä tahansa markkinointiviestintää mediassa, tavallisesti maksua tai muuta vastiketta vastaan.” Myös sähköinen markkinointiviestintä lasketaan kuuluvaksi näihin termeihin. (Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n Markkinointisäännöt 2014, 7.)

Kosmetiikkamainonnassa käytettäville väittämille on EU:n kosmetiikkalainsäädännössä asetus (655/2013/EU). Lisäksi lainsäädäntöä täydentämään on kosmetiikka-alan eurooppalainen kat-

tojärjestö Cosmetics Europe kehittänyt vastuullisen kosmetiikan markkinoinnin itsesääteilyohjeet, johon kaikki Cosmetics European jäsenyritykset ovat sitoutuneet. Edellä mainittujen ohjeiden ja asetuksen tarkoituksena on luoda Euroopassa yhteinen perusta kosmeettisten valmisteiden vastuulliselle markkinoinnille. (Kosmetiikan markkinointi 2014.)

Kosmetiikka-asetuksen artiklan 20 mukaan kosmetiikkavalmistetta koskevalla väittämällä tarkoitetaan tekstiä, nimiä, tavaramerkkejä, kuvia ja figuratiivisia tai muita merkkejä, joita kosmeettisten valmisteiden markkinoinnissa käytetään. (Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Kosmetiikka-asetus 1223/2009., 16.)

Tuorekosmetiikan mainonnassa noudatetaan edellä mainittuja mainonnan periaatteita aivan kuten muunkin kosmetiikan mainonnassa. Tuorekosmetiikan markkinoinnissa tulee huomioida erityisesti ohjeet mainonnan ympäristönäkökulmista eli siitä, että ympäristöväittämiä käytettäessä noudatetaan muun muassa totuudenmukaisuutta ja tieteellisen todistettavuuden periaatteita. Ympäristöväittämään on löydettävä asianmukaista näyttöä, jottei kuluttajia johdetaisi harhaan. Monet kosmetiikkabrändit mainostavat tuotteitaan luonnollisiksi, vaikka perustelut väittämälle jäävätkin hatariksi. (Schroeder Wen 2011, 113-114., Kosmetiikkateollisuuden itsesääteilyohjeet vastuullisesta markkinoinnista 2012, 6 -7.)

Mielenkiintoiset tuote- tai raaka-ainetarinat kiinnostavat tämän päivän kuluttajia. Kuluttaja voi tuntea olonsa hyväksi ostaessaan tuotteen, jonka raaka-aineet on hankittu ympäristöä säästäen. Reilulla kaupalla hankitut raaka-aineet, joiden keräämistyö ei verota luonnonvaroja ja tavallisesti auttaa köyhtyneiden maiden paikallista väestöä saamaan elinkeinonsa, ovat eettisiä ja houkuttavat kuluttajia. Etenkin luonnonmukaiseksi väitettyä tuotetta markkinoitaessa kuluttaja saa kosmetiikkabrändistä luotettavamman kuvan, mikäli sen sisältämien raaka-aineiden lähtöpisteestä ja koko elinkaaresta voidaan kertoa enemmän. (Cosmetics & Toiletries 2007, 79.)

Lushin mainonta perustuu pitkälti ”suusta suuhun”-markkinointiin eli kuluttajien välillä tapahtuvaan kommunikointiin tuotekokemuksista. Lush osallistuu erilaisiin luonnon ja ihmisoikeuksien puolesta kantaa ottaviin kampanjoihin, jotka tuovat näkyvyyttä yritykselle. Lushilla on maakohtaiset verkkosivut, joilta löytyy tietoa muun muassa tuotteista ja niiden raaka-aineista sekä Lushin hyväntekeväisyyskampanjoista. Lush käyttää tiedon välittämiseen myös sosiaalista mediaa, kuten Facebookia. Lisäksi Lush jakaa mielellään tuotenäytteitä tuotteistaan kiinnostuneille sekä julkaisee tuotekataloginsa liikkeessä ilmaisjaettavana lehtenä. Lush ei harjoita muiden suurien kosmetiikkavalmistajien tapaan lainkaan maksettua markkinointia, vaan käyttää rahaa mieluummin tuotekehitykseen ja parempilaatuisiin raaka-aineisiin. Lushin tuotteiden markkinoinnissa etuna on esimerkiksi yrityksen harjoittama Reilu kauppa raaka-ainehankinnoissa, sillä jo edellä mainitut raaka-ainetarinat vetoavat kuluttajiin.

5 Tuorekosmetiikan keskeisimmät raaka-aineet

Tuorekosmetiikassa käytettävien raaka-aineiden määrä on valtava, sillä sitä eivät sido samanlaiset rajoitukset kuin esimerkiksi luonnonkosmetiikkaa. Tuorekosmetiikan valmistuksessa pyritään usein käyttämään mahdollisimman paljon suoraan luonnosta saatavia raaka-aineita, mutta myös synteettisten aineiden käyttö on siinä sallittua. Tuorekosmetiikan keskeisimpiä raaka-aineita ovat erilaiset kasviöljyt, eteeriset öljyt, kiinteät rasvat, vahat, savet ja tuore-raaka-aineet, kuten prosessoimattomat hedelmät, vihannekset ja yrtit.

5.1 Emollientit, humektantit ja okklusiivit

Kosmetiikassa käytetään ihon pehmentämiseen, kosteuttamiseen ja kosteuden säilyttämiseen ihossa emollientteja, okklusiiveja ja humektantteja. Emollientit pehmentävät ja tasoittavat ihoa sekä parantavat ihon ulkonäköä ja sen elastisuutta. Luonnonmukaisessa tuorekosmetiikassa käytetään emollientteina yleisesti kasviöljyjä, kiinteitä rasvoja ja vahoja. Myös erilaiset merilevät ovat yleisesti käytettyjä emollientteja tuorekosmetiikassa. Kosmetiikassa käytettävät luonnonöljyt, kiinteät rasvat ja vahat ovat pehmeärakenteisia lipidejä. Ne ovat pitkäketjuisten rasvahappojen ja alkoholien estereitä sekä niiden sukuisia johdannaisia. Rasvat ja kasviöljyt ovat yleisesti pitkäketjuisten rasvahappojen, kuten steariini-, palmitiini- ja oleiinihapon, ja glyserolin estereitä eli triglyseridejä. Vahat puolestaan ovat kemialliselta määritelmältään yhdenarvoisten rasva-alkoholien, esimerkiksi setyyli-, myristyyli- ja stearyylialkoholin, ja rasvahappojen estereitä. Öljyjä, rasvoja ja vahoja saadaan eristettyä useimmiten kasvien siemenistä, itiöistä ja kukkasipuleista puristamalla, uuttamalla johonkin liuottimeen (esimerkiksi heksanoliin) sekä kuumentamalla. (Gilbert Karen 2012, 21., D'Amelio Frank 1999, 1.)

Kosteuttaviksi raaka-aineiksi kutsutaan kosmetiikassa aineita, jotka lisäävät ihon vesipitoisuutta ja pitävät ihon pehmeänä ja sileänä. Kosteuttavat ainekset vaihtelevat tuorekosmetiikassa hyvin kevyistä ja helposti imeytyvistä öljyistä, esimerkiksi ohdakeöljystä, raskaampiin ja täyteläisempiin kiinteisiin rasvoihin, kuten kookosvoihin tai karitevoihin. Jotkin öljyt, kuten purasruoho- ja hamppuöljy, sisältävät paljon välttämättömiä rasvahappoja ja vitamiineja, mutta eivät kuitenkaan kosteuta kovinkaan tehokkaasti ja voivat saada ihon tuntumaan jopa kuivalta. Tuotteeseen on hyvä sisällyttää erityyppisiä öljyjä, jotta iho sekä näyttää että tuntuu paremmalta. (Gilbert Karen 2012, 21.)

Tuorekosmetiikassa suositaan erityisesti kylmäpuristettuja öljyjä, sillä kylmäpuristettaessa raaka-aineen alkuperäinen ravintosisältö (rasvahappokoostumus ja vitamiinit) säilyy paremmin. Kylmäpuristus on raaka-aineelle hellävarainen ja luonnollinen menetelmä, sillä siinä raaka-ainetta ei kuumenneta tai käsitellä kemiallisesti. Kylmäpuristus on myös ympäristöä sääs-

tävää. Siitä syntyy vähemmän jätettä kuin muista menetelmistä, sillä esimerkiksi siementen kylmäpuristuksessa niiden jäljelle jäävät kiinteät osat voidaan käyttää usein eläinten valkuaisrehuna. Lisäksi kylmäpuristuksesta ei muodostu lainkaan päästöjä.

Tuorekosmetiikassa yleisesti käytettäviä vahoja tai vahan kaltaisia ovat muun muassa mehiläisvaha, lanoliini ja kandelillavaha. Luonnon vahat ovat olomuodoltaan useimmiten kiinteitä huoneenlämmössä, mutta ne voivat olla myös juoksevia (esimerkiksi jojobaöljy). Vahat ovat monikäyttöisiä, mutta niiden haittapuolia ovat muun muassa huono liukoisuus, hydrofobisuus sekä sekoittumiseen vaadittava korkea lämpötila. Edellä mainitut aiheuttavat helposti emulsion epästabiiliutta. Lisäksi vahojen ihotuntuma koetaan joskus epätyytyväksi niiden paksun koostumuksen vuoksi. (Schroeder Wen 2011, 126-127.)

Humektanteiksi kutsutaan aineita, jotka sitovat ja säilyttävät kosteutta epidermoksen uloimissa kerroksissa. Muun muassa glyseroli, hunaja ja hyaluronihappo ovat kosmetiikassa yleisesti käytettäviä humektantteja. Kemialliselta rakenteeltaan humektantit voivat olla esimerkiksi aminohappoja ja niiden johdannaisia tai moniarvoisia alkoholeja. Tuorekosmetiikassa suositaan luonnon raaka-aineista saatavia humektantteja, kuten hunajaa, aloe veraa ja kasviöljypohjaista glyserolia. (Schroeder Wen 2011, 218-219., Gilbert Karen 2012, 21.)

Okklusiivit toimivat ihon pinnassa kalvonmuodostajina ja vähentävät ihon läpi tapahtuvaa veden haihtumista eli TEWLiä (transepidermal water loss). Okklusiivit toimivat parhaiten hieman kostealla iholla. Osa emollienteista, kuten kaakaovoi, sekä tietyt vahat, kuten mehiläisvaha, toimivat myös okklusiiveina ja suojaavat ihoa tehokkaasti. Jotkut okklusiivit voivat olla comedogeenisiä eli iohuokosia tukkivia. Siksi niiden käyttö epäpuhtaalle tai akneen taipuvaiselle iholle ei välttämättä ole suositeltavaa. Okklusiivit voivat estää myös ihon hapensaantia ja tämän vuoksi monet ihonhoidon asiantuntijat vastustavat niiden käyttöä. Kuitenkin joillakin kehon alueilla, esimerkiksi huulissa, käsissä ja jalkapohjissa, ne toimivat hyvin kuivan ja halkeilevan ihon suoja-aineina. (Gilbert Karen 2012, 21.)

5.2 Eteeriset öljyt ja hajusteet

Eteeriset öljyt ovat voimakkaita, kevyitä ja helposti haihtuvia yhdisteitä, jotka muodostuvat kasvien aineenvaihdunnan seurauksena. Eteerisiä öljyjä saadaan kasvien hedelmistä, kukista, lehdistä, juurista, puista ja pihkasta. Niitä tuotetaan useimmiten höyrytislauksella. Jotkin raaka-aineet ovat liian herkkiä höyrytislaukselle, joten niistä valmistetaan absoluutteja nesteuuton tai hiilidioksiduuton avulla. Eteeriset öljyt ovat myös arkoja kuumuudelle ja siksi ne lisätään esimerkiksi tuotteeseen vasta sen jäähtyttyä. Lisäksi osa öljyistä, kuten sitrusöljyt, valmistetaan kylmäpuristamalla. (D'Amelio Frank 1999, 5., Gilbert Karen 2012, 17.)

Eteeriset luonnon öljyt koostuvat usean eri yhdisteen seoksesta. Ne voivat olla yksinkertaisia muutaman komponentin yhdistelmiä tai monimutkaisia parikin sataa erilaista komponenttia sisältäviä seoksia. Esimerkiksi sitrusöljyt ovat rakenteeltaan melko yksinkertaisia ja tämän vuoksi niitä on helppo jäljitellä käyttäen synteettisiä tuoksuyhdistelmiä. Ruusuöljy ja ruusu -absoluutti ovat kalliita, monimutkaisia seoksia, jotka voivat sisältää noin 350 tuoksukomponenttia. Monet kosmetiikkavalmistajat suosivat synteettisiä hajusteita luonnon öljyjen sijaan muun muassa niiden edullisuuden vuoksi (Cosmetics & Toiletries 2007,62). Eteeristen öljyjen komponenttien suhteet voivat vaihdella lajikkeen ja myös niiden kasvupaikan mukaan. (D'Amelio Frank 1999, 5-6., Gilbert Karen 2012, 17.)

Eteeriset öljyt ovat monikäyttöisyydessään tärkeä osa kansantaloutta. Ne ovat tunnettuja terapeuttisista ja hoitavista ominaisuuksistaan. Eteeriset öljyt voivat toimia esimerkiksi stimuloivina, diureettisina ja miedosti antiseptisina raaka-aineina. Niitä voidaan käyttää myös pieninä pitoisuuksina mausteina ja makuaineina ruoassa, juomissa sekä makeisissa ja hajusteaineina lääkkeissä, kosmetiikassa ja tupakkateollisuudessa. Kosmetiikassa eteerisiä öljyjä hyödynnetään erityisesti hajuvesiteollisuudessa. Suurinta osaa eteerisistä öljyistä ei saa käyttää laimentamattomana iholla, sillä ne voivat aiheuttaa vakavia ärsytysoireita konsentroituneen, voimakkaan koostumuksensa vuoksi. Osa eteerisistä öljyistä ei suositella raskaana oleville naisille. (D'Amelio Frank 1999, 6., Gilbert Karen 2012, 17.)

Eteeristen öljyjen valmistukseen yleisimmin käytetty menetelmä, tislauk, tapahtuu johtamalla vesihöyryä tuoreen tai kuivatun kasvimassan läpi. Haihtuvat aineet vapautuvat vesihöyryyn, joka tiivistyy vedeksi. Tiivistynyttä vettä kutsutaan ”kukkaisvedeksi”, jonka pinnalle eteerinen öljy jää kevyempänä kellumaan. (Raipala- Cormier 2004, 22.)

Kasvin eteeristä öljyä kutsutaan absoluutiksi silloin, kun se on valmistettu uuttamalla esimerkiksi heksaanilla ja sen jälkeen tislamalla liuotin pois. Uutoksi sanotaan myös hiilidioksidiuuttoa ylikriittisissä oloissa, jolloin hiilidioksidi liuottaa vaikuttavat aineet kasvista, eikä saatuaan tuotteeseen jää liuotinjäämiä. Käytetyn uutomenetelmän vuoksi absoluutit ovat tiivistämiempiä eli väkevempiä ja voimakkaamman tuoksuisia verrattuna esimerkiksi höyrytislauksella tuotettuihin eteerisiin öljyihin. Absoluutit ovat suosittuja raaka-aineita erityisesti hajuvesissä. (Raipala-Cormier 2004, 22.)

Hajusteet ovat luonnollisten ja/tai synteettisten ainesosien seoksia. Ne antavat tuotteelle sille tyypillisen tuoksun ja peittävät muiden raaka-aineiden ominaisuutta. Mikäli kosmetiikkatuote sisältää hajusteita, ne merkitään tuotteen ainesosalistaan sanalla ”parfum”. Tuotteissa käytetyt hajustereseptit ovat usein kosmetiikkayrityksien varjeltuja liikesalaisuuksia, sillä ne ovat brändin tunnistettavuuden ja asiakasuskollisuuden kannalta tärkeimpiä tekijöitä. Tämän vuoksi kaikkia hajusteraaka-aineita ei tarvitse ilmoittaa tuotteen ainesosaluettelossa.

Kuitenkin eräät komponentit on turvallisuuden vuoksi ilmoitettava, mikäli niiden pitoisuus tuotteessa ylittyy. (Schroeder Wen 2011, 249., Cosmetics & Toiletries 2007, 63., Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Kosmetiikka-asetus 1223/2009., 154-163.)

Eri hajusteainesosat testataan hajusteen ihoreaktioiden todennäköisyyden arvioimiseksi. Teh-tyjen testausten perusteella on tähän mennessä tunnistettu 26 yleisimmin kosketusallergiaa aiheuttavaa hajusteainesosaa. Nämä kosketusallergeeneiksi nimetyt, EU:n kosmetiikka-asetuksessa 1223/2009 mainitut hajusteaineet on merkittävä erikseen ainesosaluetteloon INCI-nimillä, mikäli lainsäädännössä määrätyt pitoisuusrajat ylittyvät. Jos listassa mainitun raaka-aineen pitoisuus ylittyy iholle jäävässä tuotteessa 0,001 prosentilla tai pois huuhdottavassa tuotteessa yli 0,01 prosentilla, on se ilmoitettava ainesosaluettelossa. Tämän lisäksi ai-nesosaluetteloon merkitään sana "parfum". Tieto tuotteen sisältämistä yleisimmistä koske-tusallergian aiheuttajista auttaa erityisesti jollekin hajusteaineelle allergisia henkilöitä. (Schroeder Wen 2011, 249., Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Kosmetiikka-asetus 1223/2009., 154-163.)

Käytettäessä eteerisiä öljyjä hajusteina on tärkeää huomioida öljyjen haihtuvuusherkyys ja tuoksuluokka. Tuoksuluokat jaetaan usein sitrus-, kukkais-, yrtti- ja pihkaöljyihin. Haihtuvuus-luokkia puolestaan on kolme ja usein samaan tuoksuluokkaan kuuluvilla öljyillä on sama haihtuvuusherkyys. Esimerkiksi pihkaöljyt ovat hitaimmin haihtuvia, kun taas sitrusöljyt haihtu-vat usein erittäin herkästi. Herkän haihtuvuutensa vuoksi eteeriset sitrusöljyt tuotetaan-kin kylmäpuristamalla. Tasapainoisin tuoksu valmistetaan valitsemalla yksi öljy jokaisesta haihtu-vuusherkyysluokasta. (Gilbert Karen 2012, 17-18.)

Tuorekosmetiikassa ei ole kiellettyä käyttää synteettisiä hajusteita. Lushin tuoksuista noin 60 prosenttia valmistetaan luonnonöljyistä, hartseista ja absoluuteista. Osa resepteistä on sataprosenttisesti luonnollisia ja osa vähemmän luonnollisia riippuen tuotteesta. Lush käyttää hajusteiden pohjana useimmiten luonnon öljyjä ja lisää synteettisiä komponentteja tukemaan hajustereseptin koostumusta. Esimerkiksi ruusua ja pelargoniasisältävää tuoksu luotaessa hajusteen ainesosaksi voidaan lisätä geraniolia tukemaan kokonaistuoksuja, koska sekä ruusu että pelargonia kumpikin sisältävät geraniolia. Joitain tuoksuja, kuten ananaksen tuoksuja, on lisäksi mahdotonta käyttää suoraan luonnosta ja tämän vuoksi Lush hyödyntää niiden luomi-seen synteettisiä tuoksuja. Myös eettiset syyt estävät joskus luonnon tuoksujen käytön ja edellyttävät synteettisen tuoksun luomista. Esimerkiksi myskiä saadaan luonnosta vain myski-härästä.

5.3 Yrtit

Yrteistä valmistetaan infuusioita eli haudukkeita, kukkaisvesiä, yrttiöljyutteita sekä tinktuuroita, glyseroleja ja hiilidioksidiutteita. Edellä mainittuja käytetään usein tuorekosmetiikka-tuotteiden tuotepohjana. Tuorekosmetiikassa yleisesti käytettyjä yrttejä ovat esimerkiksi rosmariini, salvia, piparminttu ja kamomilla. (Gilbert Karen 2012, 18.)

Infuusio eli vesipohjainen hauduke valmistetaan kuivien tai tuoreiden yrttien lehdistä tai kukkinnoista. Ne haudutetaan kiehuvaan veteen vähintään 10 minuutin ajan. Haudutuksen jälkeen yrtit siivilöidään nesteestä. Yrttihaudukkeet ovat nopeasti pilaantuvia ilman säilöntäaineita. (Gilbert Karen 2012, 18.)

Kukkaisvedet eli hydrolaattit syntyvät eteeristen öljyjen höyrytislauksen sivutuotteena. Kukkaisvesien raaka-aineina käytetään yleisimmin esimerkiksi laventelia, appelsiininkukkaa ja ruusua. Hydrolaattit raikastavat sekä elvyttävät ihoa ja niiden vaikutukset ovat samankaltaiset kuin niiden pohjana käytetyissä eteerisissä öljyissä. (Gilbert Karen 2012, 18.)

Maseroimalla eli liottamalla voidaan valmistaa esimerkiksi yrttiöljyutteita ja tinktuuroita. Maseroinnissa kasvia liotetaan sille sopivassa liuottimessa niin kauan, että sen liukenevat osat irtautuvat. Yrttiöljyutteita tehtäessä yrttejä liotetaan perusöljyssä ja tinktuuroiden valmistuksessa alkoholivesiliuoksessa tai glyseroliuutteessa (D'Amelio Frank 1999, 39., Gilbert Karen 2012, 18 -21.)

Hiilidioksidiutteet ovat melko uusi ja kallis ainesosa tuorekosmetiikassa. Niiden valmistusmenetelmä on ylikriittinen hiilidioksidiutto ja sitä käytetään yrtti- ja kasviuutteiden valmistukseen kosmetiikka-, elintarvike- ja luontaistuotealalla. Kasviaines liotetaan hiilidioksidiin korkeassa paineessa, mikä saa kasvin herkästi haihtuvat ainesosat vapautumaan. Prosessissa käytetään alhaisempaa lämpötilaa, minkä vuoksi sillä voidaan vapauttaa eteerisiä öljyjä ilman kemiallisia liuottimia silloin, kun höyrytislaukset eivät ole mahdollista. Hiilidioksidiuton avulla valmistetaan myös yrttiutteita. Esimerkiksi vanilja -absoluutti on helpompi lisätä tuotteeseen hiilidioksidiuutteena kuin absoluuttina, sillä absoluuttina se ei liukene öljyyn. Vaikka hiilidioksidiuuttomenetelmä on muita uuttotapoja kalliimpi, se on kuitenkin huomattavasti ympäristöä säästävämpi, koska siinä ei tarvita kemiallisia liuottimia. Hiilidioksidiuuttaminen säilyttää lisäksi aineen tärkeät ominaisuudet muuttumattomina. (Gilbert Karen 2012, 21., Schroeder Wen 2011, 124.)

5.4 Luonnon emulgaattorit ja tensidit

Emulgaattoreita tarvitaan esimerkiksi voiteisiin ja emulsioihin sekoittamaan öljyt ja muut rasvaliukoiset sekä vesipohjaiset ja -liukoiset raaka-aineet keskenään. Emulgaattorin päätarkoituksena on säilyttää tuote stabiilina ja vähentää erilaisten faasien välistä pintajännitystä (Schroeder Wen 2011, 215). Tavallisimpia ja helppokäyttöisimpiä emulgaattoreita tuorekosmetiikan valmistuksessa ovat emulgoivat vahat tai vahan kaltaiset aineet, kuten lanoliini. Lushin tuotteissa emulgointiin voidaan käyttää myös esimerkiksi kaakaovoita, trietanoliamiinia, setearyylialkoholia ja soijalesitiiniä. (Gilbert Karen 2012, 22.)

Tensidejä tarvitaan esimerkiksi puhdistavissa tuotteissa. Ne ovat veden pintajännitystä vähentäviä molekyylejä, joiden toinen pää on hydrofiilinen eli vesihakuinen ja toinen hydrofobinen eli vesipakoinen eli rasvahakuinen. Iholla oleva lika ja rasva kiinnittyvät rasvahakuiseen päähän ja poistuvat veden mukana vesihakuisen pään vaikutuksesta. Tensidit voidaan jakaa kationisiin, anionisiin ja amfoteerisiin tensideihin. Yleisesti tuotteissa käytetään useamman eri tensidin seosta. (Schroeder Wen 2011, 168-170., Gilbert Karen 2012, 23.)

Ympäristöystävällistä tuorekosmetiikkaa valmistettaessa suositellaan välttämään petrokemiallisia ainesosia sisältäviä tensidejä, sillä raakaöljy kuuluu uusiutumattomiin luonnonvaroihin. Tuorekosmetiikassa pyritään usein suosimaan luonnossa hajoavia tensidejä. Lush käyttää tensidinä esimerkiksi hiustenhoitotuotteissaan ja saippuoissaan useimmiten natriumlauryylisulfaattia, jonka lauriinihappo on alkuperältään luonnosta, mutta joka on kuitenkin kemiallisesti sulfonoitu eli yhdisteenä osittain synteettinen. Natriumlauryylisulfaattia käytetään osassa luonnonkosmetiikkatuotteistakin. (Gilbert Karen 2012, 23.)

5.5 Säilövät aineet ja antioksidantit

Säilöntäaineiden tarkoituksena on tuhota pieneliöitä, kuten bakteereita, hiivasieniä ja homeita, tuotteessa ja edistää siten tuotteen säilyvyyttä (Steinberg David, 14). EU:n kosmetiikka-asetuksen 1223/2009 liitteessä V on luettelo kosmeettisissa valmisteissa sallituista säilöntäaineista. Muita luetteloon listaamattomia aineita ei saa kutsua säilöntäaineiksi. Jos raaka-aineella kuitenkin on luonnostaan säilöviä ominaisuuksia, sitä voidaan kutsua säilyvyyttä edistäväksi aineeksi. Tuorekosmetiikassa pyritään luonnonmukaisten ja ympäristöystävällisten säilöntäaineiden käyttöön, mutta käytännössä kaikkien kosmetiikka-asetuksen liitteessä V mainittujen säilöntäaineiden käyttö on siinä sallittua toisin kuin esimerkiksi luonnonkosmetiikassa. (Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Kosmetiikka-asetus 1223/2009, 192., Dweck Anthony 2011, 108.)

Säilyvyyttä edistävinä aineina voidaan käyttää esimerkiksi eteerisiä öljyjä, sokeria, hunajaa, alkoholeja, suolaa, kelatoivia aineita ja antioksidantteja. Mikäli tuotteessa käytetään säilyvyyttä edistävinä aineina kasviuutteita, on tuoreen kasvin uuttamisessa käytetyllä ajalla ja nopeudella suuri merkitys säilövien ominaisuuksien tehokkuuteen (Cosmetics & Toiletries 2007, 457). Tietyt valmistusmenetelmät ja tuotetyypin valinta voivat siis myös edistää säilyvyyttä. Valmistusmenetelminä voidaan käyttää esimerkiksi kuumakäsittelyjä tuotannon eri vaiheissa tai kokonaan vedettömiksi valmistettavia tuotteita. (Dweck Anthony 2011, 108-113.)

Tuorekosmetiikkaa valmistettaessa voidaan käyttää tislattua vettä, lähdevettä tai vesijohtovettä. Tislattu eli deionisoitu vesi voi auttaa tuotetta pysymään stabiilimpana, mutta vesijohtovesi säilyy deionisoitua paremmin kontaminoitumattomana. Kaikki vesipohjaiset tuotteet tarvitsevat joka tapauksessa säilöntäaineita, jotta kontaminoituminen hidastuisi ja tuotteet säilyisivät pidempään turvallisina käyttää. (Gilbert Karen 2012, 24.)

Vedettömien tuotteiden valmistamisella voidaan tarvittaessa välttää säilöntäaineiden käyttöä. Säilöntäaineetonta tuotetta voidaan valmistaa vain pieni määrä ja säilyttää esimerkiksi jääkaapissa. Silloin tuote on käytettävä jo muutaman viikon sisällä. Kun tuote sisältää kasvipohjaisia hauteita, kuten yrttihaudukkeita tai kukkaisvesiä, on säilöntäaineiden käyttäminen välttämätöntä. Kasvipohjaisissa hauteissa on suuri pilaantumisriski, sillä niissä hiiva, sienet ja vesiperäiset bakteerit kasvavat helpommin. (Gilbert Karen 2012, 24.)

Öljy- tai vahapohjaiset tuotteet eivät kontaminoidu herkästi ja siksi tällaisen tuotteen säilyvyyden pidentämiseen saattaa riittää pelkkä antioksidanttien lisääminen. Antioksidantit ovat säilyvyyttä edistäviä aineita. Niiden avulla pyritään hidastamaan raaka-aineiden hapettumista tuotteessa sekä pitämään tuote koostumukseltaan ja toiminnaltaan muuttumattomana sen säilyvyysajan aikana. Tuotteen hapettumisella tarkoitetaan luonnollista prosessia, jossa tuote joutuu tekemisiin valon tai ilmassa olevan hapen kanssa ja alkaa sen seurauksena hajota tai pilaantua. Hapettumisen seurauksena tuotteen tuoksu voi esimerkiksi muuttua epämiellyttäväksi. Antioksidantit suojaavat tuotteen lisäksi myös ihoa ennenaikaisesti vanhentavilta UV-säteiltä ja ilmansaasteilta estämällä ihon solujen hapettumisreaktioita. (Schroeder Wen 2011, 223., Gilbert Karen 2012, 24., Steinberg David 2012, 201-202.)

Kosmetiikassa käytetään antioksidantteina pääasiassa A-, C- ja E-vitamiineja, koentsyymi Q10:ä eli ubikinonia, alfa-lipoiinihappoa sekä polyfenoleita (Steinberg David 2012, 202-209). Tuorekosmetiikassa käytetään paljon antioksidanttipitoisia öljyjä ja tuoreraaka-aineita, kuten kylmäpuristettua oliiviöljyä, arganöljyä, hunajaa, vehnänorasta ja inkivääriä.

Yleisesti kosmetiikkatuotteissa käytetään usean synteettisen säilöntäaineen seoksia. Lushin tuotteista noin 71 prosenttia on kiinteässä muodossa. Kiinteät tuotteet eivät sisällä säilöntä-

aineita tai vettä. Lush käyttää tuotteissaan ylipäätään hyvin vähän synteettisiä aineita. Säilöntäaineita tarvitsevilla tuotteilla käytetään metyyli- ja propyyliparabeenia, jotka ovat pitkään ja yleisesti kosmetiikassa käytettyjä säilöntäaineita. Niiden pitoisuudet lopputuotteissa ovat hyvin matalia, alle puolet lainsäädännön sallimista maksimipitoisuuksista.

6 Eettisyys tuorekosmetiikkayrityksessä

Etiikassa ja tässä tapauksessa erityisesti yritysetiikassa on pohjimmiltaan kyse hyvän ja pahan, oikean ja väärän, pohdinnasta. Pohdinta painottuu etenkin yksilön arvoihin, niiden muodostumiseen sekä yksilön päätöksentekoon. Lisäksi yritysetiikassa käsitellään organisaatioiden ja niiden sisäisten sidosryhmien, kuten työntekijöiden, arvoihin ja arvomaailmoihin liittyviä kysymyksiä. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 17-18.)

Yritysetiikassa tärkeintä on käydä keskustelua organisaation arvoista. Keskustelulla eli mieliteiden vaihtamisella ja jakamisella pyritään kehittämään yksilöiden arvoja. Yritykselle yhteisten eettisten toimintamallien ja arvojen kehittäminen auttaa henkilöstöä päivittäisissä päätöksentekotilanteissa. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 17-18.)

Yritysetiikkaan liittyy vahvasti myös yrityksen vastuullisuus. Yrityksen vastuullisuus on kuitenkin liiketoimintaa, ei etiikkaa, sillä siinä yritetään ymmärtää ja vastata yrityksen sidosryhmien tarpeisiin ja vaatimuksiin. Siinä keskitytään tulkitsemaan erityisesti yrityksen ulkoisia sidosryhmiä, kuten asiakkaita, alihankkijoita, paikallisyhteisöjä ja kansalaisjärjestöjä, ja yritetään selvittää niiden vaikutuksia yrityksen toimintaan. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 18.)

6.1 Eettisyys tuorekosmetiikan raaka-ainehankinnoissa

Eettiseksi raaka-ainehankinnaksi voidaan kutsua raaka-aineiden hankkimista ympäristöä säästävästä lähteistä, joissa viljelykasvin uusiutumista huolehditaan sadonkorjuuden jälkeen ja joissa sadonkorjuutyön tarjoaminen usein avustaa köyhtyneiden maiden paikallista taloutta. Esimerkiksi Reilussa kaupassa on kyse juuri edellä mainitusta. (Cosmetics & Toiletries 2007, 79.)

Eettisessä raaka-ainehankinnassa kokonaisvaikutusten arvioinnin kannalta tärkeitä lähtötekiä ovat arvoketju- ja elinkaariajattelu. Pitkät ja mutkikkaat toimitusketjut vaikeuttavat tuotteen alkuperän ja sen valmistusolojen selvittämistä. Vastuun ottaminen tuotteen elinkaaren jokaisesta vaiheesta on olennaista eettisissä kysymyksissä, kuten lapsityövoiman käytössä. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 81., Aaltonen Tapio & Junkkari Lari 2003, 260.)

Valitut yhteistyökumppanit heijastavat yrityksen arvoja ja etiikkaa. Kehitysmaissa raaka-ainehankintoja tehtäessä eettisyyttä osoittaa pienten, paikallisten toimittajien suosiminen,

sillä siitä paikalliset asukkaat saavat usein paremman elannon kuin suurten jakeluketjujen käyttämisestä. Pienten, paikallisten toimittajien suosiminen suurempien jakeluketjujen sijaan on kannattavampaa myös yrityksen näkökulmasta, sillä suoraan tuottajien kanssa käytävä yhteydenpito vähentää toimitusketjussa lisäkuluja aiheuttavien välikäsien määrää. Nykypäivän kuluttaja osaa myös arvostaa eettistä ja ympäristöä säästävää raaka-ainehankintaa, mikä on yrityksen näkökulmasta kannattavaa. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 81., Aaltonen Tapio & Junkkari Lari 2003, 260., Cosmetics & Toiletries 2007, 79.)

Lush on tarkka eettisesti tapahtuvasta raaka-ainehankinnasta ja yrityksen toimintaperiaatteisiin kuuluu tarkistaa, että jokainen Lushin tavarantoimittajista toimii vastuullisesti. Yksi Lushin perustajista, Mark Constantine, näkee Reilun kaupan outona käsitteenä, sillä Reilun kaupan periaatteiden pitäisi hänen mielestään olla itsestään selviä kaikessa kaupankäynnissä. Lushin tuotteissa käytetään paljon myös Reilun kaupan sertifioimia raaka-aineita, vaikka kaikessa yrityksen muussakin kaupankäynnissä pyritään noudattamaan sen periaatteita. Lisäksi Lush perusti vuonna 2010 SLush Fund -rahaston, jonka tarkoituksena on vastuullisen raaka-ainehankinnan lisäksi kehittää kannustavaa yhteistyötä Reilun kaupan raaka-aineita tuottavien paikallisten yhteisöjen kanssa. Kaksi prosenttia Lushin raaka-aineisiin ja tuotepakkauksiin käytettävästä rahasummasta lahjoitetaan rahastoon. Lahjoituksilla tuetaan kestävää viljelyä ja yhteisöprojekteja tällä hetkellä 19 maassa. Tähän mennessä rahasto on lahjoittanut yhteensä 1,2 miljoonaa puntaa 32 erilaista projektia varten. (Lush and Fairtrade 2014., Introducing the SLush Fund 2014.)

6.2 Reilu kauppa käsitteenä

Reilun kaupan tarkoituksena on antaa kehitysmaiden viljelijöille ja työntekijöille mahdollisuus parantaa toimeentuloaan sekä tehdä itse tulevaisuudenpäätöksensä. Kuluttaja voi Reilun kaupan ansiosta tehdä arjessaan valintoja, jotka vähentävät maailmanlaajuisia köyhyyttä ja vaikuttavat myönteisesti kehitysmaiden ihmisten elämään. (Mikä Reilu kauppa? 2013.)

Reilu kauppa pyrkii ratkaisemaan kehitysmaiden maataloustuotantoon ja markkinoille pääsyyn liittyviä ongelmia. Viljelijöille tuotteesta maksettava hinta on usein liian alhainen, lapsityövoiman käyttäminen toiminnassa on yleistä ja tuotteiden torjunta-aineina käytetään kemikaaleja, jotka on kielletty länsimaissa ihmisille ja ympäristölle haitallisina. (Mikä Reilu kauppa? 2013.)

Reilussa kaupassa noudatetaan tiettyjä periaatteita. Siinä maksetaan viljelijälle tuotteesta vähintään takuuhinta, jonka tulee kattaa ympäristön ja ihmisten kannalta kestävä tuotannon kustannukset. Maksettava takuuhinta pyrkii suojelemaan viljelijää maailmanmarkkinahintojen vaihteluilta. Takuuhinnan lisäksi maksetaan Reilun kaupan lisää, jolla järjestetään demo-

kraattisen päätöksen jälkeen koko yhteisöä hyödyttäviä ja kehittäviä hankkeita. Reilun kaupan periaatteiden mukaan suurtilojen työntekijöiden kuuluu saada vähintään lakien mukaista ja asteittain nousevaa palkkaa, asialliset työolot ja oikeus liittyä ammattiyhdistyksiin. Reilu kauppa suojaa myös lapsia, sillä siinä lapsityövoiman hyväksikäyttö on kiellettyä. Periaatteisiin kuuluu lisäksi ympäristön hyvinvoinnista huolehtiminen. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että viljelystä pyritään tekemään ympäristön kannalta kestävä ja koko toiminnasta luonnon monimuotoisuutta vaalivaa. (Mikä Reilu kauppa? 2013.)

Tällä hetkellä 70 maassa tuotetaan ja 125 maassa myydään Reilun kaupan merkkituotteita. Fairtrade International on eri maissa toimivien Reilun kaupan merkkijärjestöjen ja tuottajaorganisaatioiden yhteistyöelin, joka luo esimerkiksi kriteerit tuotteille. Reilun kaupan tuotteet tulivat myyntiin Suomessa vuonna 1999 ja nykyisin Suomessa on saatavilla jo yli 1800 erilaista Reilu kauppa- sertifioitua tuotetta. Suomen Reilu kauppa ry on yksi Reilun kaupan 19 merkkijärjestöstä. (Kansainvälinen järjestelmä 2013. ja Toiminta Suomessa 2013.)

Kuva 2: Reilun kaupan merkki

6.3 Eettisyys osana brändiä

Nykyäänä kosmetiikan valmistajat ja jälleenmyyjät näkevät luonnonmukaisuuden yritystoiminnassa enemmän välttämättömyytenä kuin lisäarvona. Sekä asiakkaat että jälleenmyyjät ovat oppineet vaatimaan valmistajilta ympäristöystävällisempiä tuotantomenetelmiä, tuotekoostumuksia sekä -pakkauksia. Ennen yritystoimiensa tekemistä valmistajien ja jälleenmyyjien on tärkeää harkita toimintansa perustana olevia arvoja, eettistä näkökulmaa, tavoitteita sekä tarkoitusta. Todenperäisyydestä ja luotettavuudesta on tullut tärkeitä ominaisuuksia erityisesti luonnonmukaisina itseään mainostavien kosmetiikkabrändien keskuudessa. (Schroeder Wen 2011, 20 -21.)

Luotettavassa luonnonmukaisessa kosmetiikassa on ennen kaikkea kyse sekä kuluttajan että yrityksen arvoista. Kuluttajan arvojen tulee olla yritykselle yhtä tärkeitä kuin tuoton ja suorituskyvyn tavoittelu. Haastetta yrityksen toimintaan tuovat kuluttajan arvoissa tapahtuvat muutokset sekä yrityksen ja kuluttajan arvojen mahdolliset eroavaisuudet sekä niiden yhteensovittaminen. Luonnonmukaisen kosmetiikan kuluttajalle tärkeimpiä arvoja ovat monesti puhkaus, yksinkertaisuus sekä aiemmin mainittu todenperäisyys. (Schroeder Wen 2011, 16-17., 21.)

Nykyään on melko tavallista, että yritykset lahjoittavat rahaa hyväntekeväisyysjärjestöille ja tekevät yhteistyötä yritysten tai järjestöjen kanssa hyvän yrityskuvan eli imagon ylläpitämiseksi. Hyväntekeväisyydellä yritys voi osoittaa kantavansa vastuunsa myös yhteiskunnan toiminnasta. Lushilla hyväntekeväisyyttä harjoitetaan useallakin tavalla. Esimerkiksi Lushin Charity Pot-voiteen koko tuotto lahjoitetaan verovähennysten jälkeen tarkoin valikoiduille ja kausittain vaihtuville järjestöille, jotka tukevat ihmisiä, eläimiä ja ympäristöä ruohonjuuritasolla. Yritys ei ota itselleen minkäänlaista voittoa kyseisestä tuotteesta. Charity Pot-voide lanseerattiin vuonna 2007 ja tähän mennessä voiteella on kerätty yli 7 miljoonaa puntaa hyväntekeväisyyteen ympäri maailmaa. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 13., Introducing the SLush Fund 2014.)

6.4 Eettisen toiminnan hyvät ja huonot puolet

Hyvällä etiikalla voi olla monia suotuisia vaikutuksia yrityksen toimintaan. Sillä voidaan vaikuttaa esimerkiksi henkilöstön hyvinvointiin ja yrityksen tuottavuuteen positiivisesti. Eettinen toiminta on ennen kaikkea asioiden tekemistä hyvin ja siksi sen edut voidaan mahdollisesti huomata parhaiten vaikeissa tilanteissa ja kriiseissä. (Aaltonen Tapio & Junkkari Lari 2003, 49-54.)

Työyhteisön näkökulmasta hyvä etiikka vaikuttaa työmoraaliin parantavasti, sillä kunnioittaessaan työyhteisöään ja sen toimintaperiaatteita työntekijät tuntevat tekevänsä jotain merkittävää. Myös työilmapiirin on todettu paranevan eettisen toiminnan ansiosta, koska työntekijöiden on helpompaa tehdä yhteistyötä ja kommunikoida avoimesti ja luotettavassa ilmapiirissä. Hyvä työilmapiiri puolestaan vaikuttaa työntekijöiden jaksamiseen positiivisesti ja poissaoloihin ja stressiin vähentävästi. Hyvinvoiva henkilöstö tekee työtä keskittyneemmin, jolloin virheitä sattuu vähemmän, työnteko on tehokkaampaa ja työn laatu paranee. (Aaltonen Tapio & Junkkari Lari 2003, 49-51.)

Hyvä etiikka on keino edistää yrityksen tuottavuutta. Se edesauttaa sitouttamaan asiakkaita, sillä kuluttajat asioivat mielellään luotettavassa yrityksessä. Eettisellä yrityksellä on pienempi riski joutua oikeustoimien kohteeksi, koska se toimii rehellisesti ja peittelemättä toimiaan.

Eettinen yritys saa luotettavuutensa ja johdonmukaisen toimintansa vuoksi usein myös yhteiskunnallista arvostusta. (Aaltonen Tapio & Junkkari Lari 2003, 49-51.)

Eettisellä yritystoiminnalla on omat huomioonotettavat rasitteensa. Se voi lyhyellä aikavälillä olla yritykselle suuri menoerä. Kustannuksia voi kertyä yrityksen kestävästä kehitystä edistävästä valinnoista erityisesti silloin, kun yritys pyrkii oma-aloitteisesti yli lain ja direktiivien säättämien minimin ja perustason. Lisäksi eettinen toiminta asettaa luovalle toiminnalle rajoitteita. Kosmetiikkateollisuudessa se voi käytännössä tarkoittaa esimerkiksi tuotekehittelyn hankaloitumista käytettäessä ympäristöystävällisempiä raaka-aineita tai pakkausmateriaaleja. Eettiseen toimintaan yhdistettävä varovaisuus voi olla yritykselle hidaste, jonka avulla kilpailija saa nopeusedun. (Aaltonen Tapio & Junkkari Lari 2003, 52.)

Eettisellä toiminnalla voidaan myös joissain tapauksissa menettää asiakkaita, sillä esimerkiksi jotkin eettisiksi katsotut kampanjat eivät välttämättä ole kaikkien kuluttajien arvojen mukaisia. Lush on kampanjoinut muun muassa seksuaalivähemmistöjen oikeuksien sekä turkistarhauksen lopettamisen puolesta. Kantaaottavalla toiminnalla yritys ottaa tietoisesti riskin, sillä kaikki kuluttajat eivät välttämättä halua tukea organisaation arvomaailmaa. Toisaalta saman arvomaailman jakava asiakas saattaa sitoutua yritykseen lujemmin huomattessaan organisaation rohkeuden puolustaa ja tukea julkisesti tärkeäksi koettuja arvoja.

7 Ekologisuus tuorekosmetiikkayrityksessä

Ekologialla tarkoitetaan eliöiden ja ympäristön suhteita ja luonnontaloutta tutkivaa tiedettä. Kuitenkin ekologisuudesta puhuttaessa viitataan usein enemmän elämäntapaan, aatesuuntaan tai muuhun kestäväan kehitykseen pyrkivään toimintaan kuin tiukasti biotieteisiin kuuluvaan tieteenalaan. (Hanski, Ilkka et al. 1998, 21.)

Liiketoiminnassa yrityksen ekologiset arvot näkyvät yleensä kestävästä kehityksestä tukevana toimintatapoina. Kestävä kehitys on nykyisen yhteiskunnan tarpeet tyydyttävää kehitystä, joka ei kuitenkaan tee myönnytyksiä tulevien sukupolvien kustannuksella. Yksi tärkeimmistä kestäväan kehityksen kannalta huomioon otettavista tekijöistä on luonnonvarojen riittävyys. Kestäväan kehitykseen sisältyvät ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Taloudellinen, yhteiskunnallinen ja ympäristöllinen osaaminen ja menestys nähdään kestäväan kehityksen kannalta yhdenvertaisina keskenään ja näillä ulottuvuuksilla on huomattava vaikutus toisiinsa. Kestävästä kehityksestä edistävän yrityksen on huomioitava jokainen edellä mainituista ulottuvuuksista liiketoiminnassaan. (Hitchcock Darcy & Willard Marsha 2009, 9., Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 19-20.)

7.1 Ekologisuus tuorekosmetiikan raaka-ainehankinnoissa

Pyrittäessä ekologiseen raaka-ainehankintaan on ennen varsinaisten raaka-ainehankintojen aloittamista tärkeää tehdä elinkaariarviointi tulevalle tuotteelle. Sen tavoitteena on selvittää olennaisimmat ja tärkeimmät tuotteen käytöstä aiheutuvat ympäristövaikutukset. Tuotteen elinkaarella tarkoitetaan kaikkia vaiheita sen raaka-aineiden hankkimisesta lähtien tuotteen valmistukseen sekä sen loppusijoitukseen. Elinkaariarviointi puolestaan sisältää arvioinnin rajaamisen ja tavoitteiden määrittämisen, tuotteen ympäristövaikutuksen investoinnin, ympäristövaikutusten merkityksen ja vakavuuden määrittämisen sekä tulosten tulkinnan. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 71.)

Ekologisuutta raaka-ainehankinnoissa osoittaa biohajoavien, uusiutuvien kasvipäristen raaka-aineiden suosiminen, uusien vähemmän kuormittavien raaka-aineiden jatkuva etsiminen ja raaka-aineiden kuljetusten optimoiminen. Raaka-aineiden tuotanto- ja varastointivaiheessa on pyrittävä vähentämään syntyvän jätteen määrää ja tuotantolaitoksen veden ja sähkön kulutusta. Edellä mainitut toimintatavat ovat osa tuotteen elinkaariarviointia. (Ympäristö ja kosmetiikka 2014.)

Kotimaisten lähituotettujen luomuraaka-aineiden ja paikallisten tavarantoimittajien suosiminen on ekologista ja suotavaa aina kuin mahdollista, mutta suuri osa tuorekosmetiikkaan tarvittavista raaka-aineista joudutaan tavallisesti hankkimaan kauempaa. Globaalilla raaka-ainehankinnalla (Global sourcing) tarkoitetaan usein hankintatapaa, jossa raaka-aineita etsitään yrityksen käytettäväksi koko maailman kattavalta markkina-alueelta. Sillä pyritään tavallisesti edistämään tuotteen tai palvelun tehokkaampaa toimitusta. Tehokkuus voi perustua alempipalkkaiseen työvoimaan, halvempiin raaka-ainekustannuksiin ja lukuisiin muihin taloustekijöihin. Edellä mainittujen vuoksi globaali raaka-ainehankinta nähdään helposti negatiivisena ja riistävänä ilmiönä, vaikka hyvällä suunnittelulla sitä voidaan käyttää hyödyttämään sekä ihmisiä että luonnon monimuotoisuutta. (Schroeder Wen 2011, 313.)

Parhaimmillaan tarkkaan ajateltu toimitusketju säästää kustannuksia, parantaa tuotteen laatua ja auttaa yhteisöjä ympäri maailmaa. Globaalissa raaka-ainehankinnassa tärkeimpiä huomioitettavia asioita ovat tuotteen yhtenäiseen laatuun pyrkiminen, ympäristöystävällisyys ja kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen raaka-aineiden tuotannossa. Tärkeää on myös tuotannosta vastaavan yhteisön tukeminen ja viljelijöiden ja työntekijöiden toimeentulon parantaminen Reilun kaupan sääntöjen mukaisesti. (Schroeder Wen 2011, 314-319.)

7.2 Luomun määritelmä

Luomu-sanalla tarkoitetaan raaka-aineita, joiden tuottamisessa on käytetty luonnonmukaisia menetelmiä. Luomu- ja luonnonkosmetiikka sekoitetaan helposti toisiinsa, mutta niitä sitovat eri vaatimukset. Luomukosmetiikaksi voidaan kutsua kosmetiikkaa, jonka painotus on valmiin tuotteen koostumuksen luomuraaka-aineiden osuudessa. Siinä on kuitenkin sallittua käyttää esimerkiksi luonnonkosmetiikalta kiellettyjä synteettisiä säilöntäaineita. (Miten luonnonkosmetiikka eroaa ”tavallisesta” kosmetiikasta? 2014., Mitä on sertifioitu luonnonkosmetiikka? 2014.)

Luomukosmetiikalle ei ole määritelty vaatimuksia laissa, kuten esimerkiksi elintarvikkeille. Siksi muun muassa termiä luonnonmukainen (organic) käytetään kosmetiikkamainonnassa harhaanjohtavasti myös kosmetiikkatuotteista, jotka eivät täytä luomustandardeja. Tämän ja nousevan trendin vuoksi yhä useampi kosmetiikkavalmistaja pyrkii nykyään luomusertifikaatiointiin (Gilbert Karen, WSOY, 2012. 9).

Kuva 3: Luomu-aurinko- ja EU-luomumerkki

Kuten luonnonkosmetiikalle myös luomukosmetiikalle on useita erilaisia sertifikaatteja. Sertifiointiyriyten vaatimukset luomuraaka-aineiden osuudelle tuotteessa vaihtelevat. Luonnon- ja luomukosmetiikan sertifiointijärjestelmän yhdenmukaistamiseksi kuusi Euroopan suurinta sertifiointijärjestöä kehitti ja otti 30.3.2009 käyttöön COSMOS-standardin (the Natural and Organic Cosmetics Standards). COSMOS-standardin mukaan luomukosmetiikkatuotteessa tulee olla vähintään 95 prosenttia luomutuotettuja raaka-aineita. Tämän vaatimuksen lisäksi standardilla on myös paljon muita edellytyksiä. (Schroeder Wen 2011, 79-80.)

Luomutuotannossa pyritään valmistamaan tuotteita siten, ettei siitä aiheudu haittaa ympäristön, ihmisten, kasvien tai eläinten hyvinvoinnille. Luomuviljelyn tarkoitus on edistää luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen suojelua. Suomessa luomuelintarviketuotteita tuottavat tai valmistavat maatilat ja yritykset ovat valvonnan alaisina muun muassa vähintään kerran vuodessa tehtävillä tarkastuksilla. Suomalaisten luomuelintarvikevalmistajien valvonnasta

vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja lisäksi luomutilat kuuluvat ELY-keskusten valvontaan. Valvonnassa kiinnitetään huomiota erityisesti vaatimukset täyttävän tuotannon tarkkailuun. EU-lainsäädäntö määrittelee luonnonmukaisen tuotannon vaatimukset. Ulkomailta Suomeen tuotavien luomutuotteiden valvonta puolestaan kuuluu Tullilaitokselle. (Luomu pähkinänkuoressa 2014., Luomu 2014.)

7.3 Ekologisuus osana brändiä

Ympäristöosaaminen on yrityksen imagon tukemisessa ja kannattavuutta mitattaessa tärkeä työväline tänä päivänä (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 69). Kestävän kehityksen tukeminen koetaan jokaisen vastuullisen yrityksen perusvelvollisuudeksi ja siksi monilla yrityksillä on usein oma-aloitteisia kestävän kehityksen ohjelmia ja raaka-ainevalmistajilla lisäksi ympäristövaikutuksiin keskittyviä tutkimusohjelmia ja suosituksia (Ympäristö ja kosmetiikka 2014).

Kosmetiikka-alalla ekologista yritystoimintaa on esimerkiksi tuotteiden pakkausmateriaalien kulutuksen vähentäminen ja uusiokäyttöön ja kierrätykseen kelpaavien pakkausmateriaalien valitseminen. Esimerkiksi Lushin tuotteissa käytettävät muovipakkaukset on jo kertaalleen kierrätettyjä ja ne voi kierrättää uudelleen Lushin liikkeeseen. Liikkeeseen palautetut muovipakkaukset sulatetaan uusiokäyttöä varten. Suurin osa Lushin tuotteista on pakkauksettomia ja kääritään biohajoavaan paperiin ostettaessa. (Ympäristö ja kosmetiikka 2014.)

Korostamalla vastuutaan ympäristön hyvinvoinnista yritykset pyrkivät parantamaan yrityskuvaansa, mutta siinä on myös kyse tiukentuneiden kansainvälisten ja kansallisten ympäristölainsäädäntöjen ja määräysten noudattamisesta. Yritykset ovat myös huomanneet, että ympäristöä säästävät investoinnit ja ekologisuus liiketoiminnassa voivat olla myös yritykselle itselleen taloudellista säästöä. Resurssien ja energian käytön tehostumisen kautta yrityksen toiminta saattaa muuttua yleisestikin tehokkaammaksi. (Könnölä Totti & Rinne Pasi 2001, 69-70.)

Kosmetiikassa käytettävien raaka-aineiden ympäristövaikutuksia säätelee EU:n kemikaalilasetus REACH (1907/2006) ja niitä arvioidaan ympäristöriskinarvioinnilla. Kosmetiikan raaka-aineiden mahdolliset ympäristövaikutukset voivat olla samat kuin muillakin teollisuuden aloilla käytössä olevilla kemiallisilla aineilla. Kuitenkin kosmetiikassa kemiallisten aineiden käyttömäärät ovat melko alhaiset muihin teollisuuden aloihin verrattaessa. (Ympäristö ja kosmetiikka 2014.)

7.4 Ekologisen toiminnan hyvät ja huonot puolet

Ekologisesti tehokkaassa yritystoiminnassa on monia etuja. Energia- ja materiaalitehokkuuden parantamisesta on hyötyä yrityksen kustannusvaikutuksiin ja tuottavuuden edistämiseen. Ekotehokkaalla yrityksellä on uudenlaiset mahdollisuudet lisätä myyntiä erityisesti pitkällä aikavälillä. Tehokkuuden parantaminen on myös hyvä keino riskien hallintaan, sillä se on tulevaisuuden koveneviin ympäristövaatimuksiin ja -odotuksiin varautumista. (Antila Katja 2010, 121-122.)

Ekologista toimintaa harjoittava yritys vetoaa saman arvomaailman jakaviin työntekijöihin. Nykyään monet haluavat työskennellä yrityksessä, jossa voi tuntea tekevänsä hyvää ympäristön puolesta. Ympäristöystävällisessä yrityksessä työskentely voi tuntua työntekijästä merkityksellisemmältä ja edistää tehokkuutta työtehtävissä, mutta lisäksi se voi parantaa myös työntekijän sitoutumista ja lojaaliutta yritystä kohtaan. (Hitchcock Darcy & Willard Marsha 2009, 5.)

Ekologisella toiminnalla on myös varjopuolensa. Esimerkiksi ekologisen luomukosmetiikan valmistamisessa haasteita riittää käytettävien raaka-aineiden viljelystä ja sadontuottotekniikoiden valvomisesta aina valmiin tuotteen toimivuuden takaamiseen. Kokonaan luomuraaka-aineita sisältävän tuotteen valmistamisesta tekee vaikeaa muun muassa se, että luomumääritelmän täyttäviä säilöviä aineita, pinta-aktiivisia aineita, hajusteita ja emulgaattoreita on toistaiseksi vain rajattu määrä käytettävissä. Ympäristöystävällisyyden rinnalla kuluttajat vaativat luomukosmetiikkatuotteelta samaa tehokkuutta ja kilpailukykyistä hintaa kuin tavalliselta kosmetiikalta, mikä on nykyisessä taloustilanteessa ja nykyteknologian kannalta usein mahdotonta. (Schroeder Wen 2011, 252.)

8 Projektin toteuttaminen

Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tavoitteena oli luoda selkeä, toimiva ja riittävän laaja kirjallinen raaka-aineopas, johon Lushin työntekijöiden on helppo turvautua tarvittaessa. Raaka-aineopas suunniteltiin auttamaan Lushin työntekijöitä erityisesti asiakaspalvelutilanteissa. Sitä voidaan käyttää apuna myös uusien työntekijöiden ja työharjoittelijoiden perehdyttämisessä. Raaka-aineoppaan tavoitteena oli myös sen käytettävyys raaka-ainekoulutuksien materiaalina tarvittaessa. Tavoitteena oli luoda raaka-aineoppaasta lisäksi visuaalisesti Lushin imagoon sopiva.

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus päätettiin yhdessä Lush Finlandin toiminnanjohtajan Milja Tammen kanssa rajata toistaiseksi koskemaan tuorekasvonaamioiden raaka-aineita, jotta toiminnallinen osuus olisi laajuudeltaan sopivan haastava ja riittävän pituinen. Raaka-

aineoppaan suunnittelussa pyrin ottamaan huomioon sen, että opasta voidaan tarpeen vaatiessa tulevaisuudessa päivittää ja laajentaa helposti kattamaan myös muut tuoteryhmät.

Raaka-aineoppaan alkuun tein lyhyen esittelyn kustakin tuorekasvonaamiosta ja listasin tuotteen sisältämät raaka-aineet INCI-nimillä sekä suomeksi. Esittelysivujen jälkeen opas sisältää aakkosellisessa järjestyksessä tarkempaa tietoa jokaisesta tuorekasvonaamioiden sisältämästä raaka-aineesta ja sen funktiosta. Toimeksiantajan toivomuksesta kirjoitin oppaaseen myös tärkeimpien raaka-aineiden alkuperästä eli mistä ja miten Lush hankkii kyseisiä raaka-aineita tuotteitaan varten. Lähdemateriaalina raaka-aineiden alkuperistä kertoviin osuuksiin käytin Iso-Britannian Lushin internet-sivustoa, jolla aiheesta on kerrottu tarkemmin.

Raaka-aineoppaan yhtenä liitteenä on aakkosellinen hakemisto kaikista tuorekasvonaamioiden raaka-aineista. Raaka-aineet ovat hakemistossa taulukoituina omilla riveillään, sillä ideana oli, että hakemistosta voi nopeasti ja vaivattomasti tarkistaa myös raaka-aineen INCI- nimen, suomenkielisen ja englanninkielisen nimen sekä Euroopan komission raaka-aineelle antaman virallisen funktion. Apunani kaikkien 90 raaka-aineen kokoamisessa hakemistoon käytin Iso-Britannian Lushin internet-sivustoa, jolta löytyy englanninkielinen raaka-ainehakemisto. Iso-Britannian Lushin verkkosivustolla on virheellisiä ja puutteellisia nimikkeitä useille raaka-aineille, joten tarkistin raaka -aineiden oikeat INCI -nimet sekä niiden viralliset funktiot Euroopan Unionin kosmetiikkaa ohjeistavilta lainsäädäntösivuilta CosIngista. Raaka-aineoppaan lopusta löytyy liite myös EUR-Lexin raaka-aineiden kosmeettisten funktioiden määritelmästä.

Toiminnallisen osuuden lähdekirjallisuutena hyödynsin mahdollisimman laajasti erilaisia yrttejä ja muita tuoreraaka-aineita käsitteleviä teoksia sekä jonkin verran Iso-Britannian Lushin verkkosivuston raaka-ainehakemistoa. Käyttäessäni lähteenä Lushin sivuston raaka-ainetietoja tuli ottaa huomioon erityisesti lähdekriittisyys eli vain luotettavan, muistakin lähteistä varmistettavan materiaalin käyttö, jotta työssä säilyisi neutraali ote. Raaka-aineoppaan tarkoitus oli sisältää luotettavaa tietoa raaka-aineista kosmetiikkakäytössä, joten siitä oli tärkeää jättää kosmetiikkayrityksille tunnusomaiset ”mainoslauseet” pois. Pyrin raaka-aineopasta tehdessä kirjoittamaan nimenomaan raaka-aineiden ulkoisista, kosmeettisista vaikutuksista. Joissain tapauksissa kertoessani aineiden vaikutuksista sisäisesti käytettyinä, tein selkeän eron niiden ja ulkoisten vaikutusten välille.

Työn teoreettisen viitekehyksen kirjoittamiseen käytin puolestaan lähdekirjallisuutta, joka käsittelee käsintehdyn tuorekosmetiikan määritelmää ja laatukriteereitä sekä tuorekosmetiikan tärkeimpiä raaka-aineita. Lisäksi tutustuin ekologisuudesta ja eettisestä toiminnasta kertovaan lähdekirjallisuuteen. Hyödynsin opinnäytetyössä myös luotettaviksi katsomiani verkkosivustoja, kuten Turvallisuus- ja kemikaaliviraston eli Tukesin sivuja.

Projektin toteuttaminen oli opettavainen ja mielenkiintoinen, vaikkakin aikaa vievä kokemus. Raaka-aineoppaan tekemisestä teki erityisen mielekäästä se, että sille oli selkeästi tarvetta yrityksessä ja näin projektin myös keinona kehittää omaa ammatillista osaamistani. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys tuki raaka-aineoppaan materiaalin rakentumista hyvin. Koen projektin tavoitteiden täyttyneen, sillä toiminnallisena osuutena toiminut raaka-aineopas vastasi toimeksiantajan odotuksia. Pidän Lushin työntekijöille helmikuussa 2014 1,5 tunnin mittaisen raaka-ainekoulutuksen raaka-aineoppaan materiaalin pohjalta. Toimeksiantajan ja Lushin työntekijöiden antama palaute sekä koulutuksesta että oppaasta olivat positiivisia.

9 Pohdinta

Teoreettisen viitekehysten tekeminen oli opettavaista, vaikkakin työlästä. Opinnäytetyön teoreettinen osa täydensi mielestäni hyvin sen toiminnallista osuutta eli raaka-aineoppaan suunnittelua ja toteutusta. Työn teoriaosuudessa mielekäästä ja samalla myös haastavaa oli erityisesti se, että pääsin käsittelemään ja soveltamaan sekä raaka-aineisiin liittyvää että liike-toiminnallista materiaalia monipuolisesti.

Opinnäytetyön tekeminen vaati erityisesti kykyä lähdekriittisyyteen. Työn teoriaosuuteen oli suhteellisen vaikeaa löytää luotettavia ja juuri aiheeseen liittyviä tieteellisiä lähdeteoksia, sillä erityisesti tuorekosmetiikkaan syventyviä teoksia on vähän ja löydettävissä olevista teoksista suurin osa keskittyy kertomaan, kuinka kuluttaja voi tehdä kosmetiikkaa kotonaan. Luonnonkosmetiikkaan liittyviä lähdeteoksia, joissa käsitellään myös tuorekosmetiikassa suosittuja raaka-aineita, löytyy puolestaan runsaammin. Näitä lähdeteoksia käyttäessä piti kuitenkin muistaa, että tuorekosmetiikassa raaka-aineiden kirjo on luonnonkosmetiikkaa laajempi, sillä tuorekosmetiikalle ei ole asetettu juurikaan standardeja ja rajoituksia. Kuten luonnonkosmetiikkaa niin myös tuorekosmetiikkaa tehtäessä suositaan luonnosta saatavia ja ympäristöystävällisiä raaka-aineita erityisesti Lushin kohdalla, joten luonnonkosmetiikan raaka-aineista kertovat teokset toimivat hyvinä lähteinä.

Teoreettisen viitekehysten tekeminen olisi voinut olla helpompaa, jos tuorekosmetiikan määritelmän ja siinä käytettävien raaka-aineiden rajat olisivat tarkemmat. Lush on ainoa kosmetiikkabrändi, jonka tiedän käyttävän itsestään termiä tuorekosmetiikkayritys. Periaatteessa han esimerkiksi kotona käsityönä tehtävä kosmetiikka, jossa käytetään prosessoimattomia tuoreraaka-aineita, on tuorekosmetiikkaa.

Intouduin kirjoittamaan ja pohtimaan ekologista ja eettistä näkökulmaa oletettua laajemmin työn teoriaosuudessa, sillä aiheista löytyi useita mielenkiintoisia teoksia, joiden tietoja oli mielekäästä päästä soveltamaan kosmetiikka-alaan. Työn toimeksiantajayritys on erittäin val-

veutunut ekologisesti ja eettisesti ja näiden aiheiden vähäisempi käsitteleminen olisi mielestäni tuntunut väärältä.

Olen tyytyväinen opinnäytetyöni aihevalintaan, sillä tuorekosmetiikasta ei ole aiemmin tehty opinnäytetyötä. Toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen oli palkitsevaa sen käytännöllisyyden vuoksi. Työn tekeminen tuntui merkityksellisemmältä, kun tiesin sen menevän toimeksiantajayritykselle hyötykäyttöön.

Lähteet

Aaltonen, T & Junkkari, L. 2003. Yrityksen arvot ja etiikka. 3. painos. Juva: WSOY.

Antila, K. 2010. Kaikki toimialat ovat vihreitä. Helsinki: Talentum.

Cosmetics & Toiletries. 2007. Naturals and Organics in Cosmetics: From R&D to the Market-place. Illinois, USA: Allured Publishing Corporation.

D'Amelio, F. 1999. Botanicals - A Phytocosmetic Desk Reference. CRC Press.

Dweck, A. 2011. Formulating Natural Cosmetics: An Encyclopedia of Ingredients. Allured Business Media.

Gilbert, K. 2012. Luonnollista kauneutta - 35 ohjetta luonnonkosmetiikan tekoon. Juva: WSOY.

Hanski, I et al. 1998. Ekologia. Juva: WSOY.

Hitchcock, D & Willard, M. 2009. The Business Guide to Sustainability - Practical Strategies and Tools for Organizations. London & Washington, DC: Earthscan.

Könnölä, T & Rinne, P. 2001. Elinehtona eettisyys. Vastuullinen liiketoiminta kilpailuetuna. Tampere: Talentum Media Oy.

Raipala-Cormier, V. 2004. Luonnonkaunis - Yrtit ja luontaishoidot naisen kauneuden ja terveyden tukena. Juva: WSOY.

Schroeder, W., RAC, et al. 2011. Sustainable Cosmetic Product Development. Illinois, USA: Allured Business Media.

Steinberg, D. 2012. Preservatives For Cosmetics - Third Edition. Illinois, USA: Alluredbooks.

Sähköiset lähteet

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Kosmetiikka-asetus 1223/2009. Viitattu 13.4.2014. Saatavilla: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:342:0059:0209:fi:PDF>

Introducing the SLush Fund 2014. Lush Fresh Handmade Cosmetics. [verkkodokumentti]. Viitattu 18.4.2014. Saatavilla: <https://www.lush.co.uk/article/introducing-slush-fund>

Kansainvälinen järjestelmä 2013. Fairtrade Finland [verkkodokumentti]. Viitattu 22.11.2013. Saatavilla: <http://www.reilukauppa.fi/meista/kansainvaelinen-jaerjestelmae/>

Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n Markkinointisäännöt 2014. [verkkodokumentti]. Viitattu 2.3.2014. Saatavilla:

<http://kkksite.ezdev.asiakas.org/Palvelut/Asiantuntijapalvelut/Mainonnan-eettinen-neuvosto/Sovellettavat-saannot>

Kosmetiikan markkinointi 2014. Teknokemian Yhdistys ry. [verkkodokumentti]. Viitattu

1.3.2014. Saatavilla: http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_markkinointi/

Kosmetiikkateollisuuden itsesäätelyohjeet vastuullisesta markkinoinnista 2012. Cosmetics Europe. [pdf -tiedosto] Viitattu 2.3.2014. Saatavilla:

http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_markkinointi/

Kuka kosmetiikkaa valvoo? 2013. Tukes [verkkodokumentti]. Viitattu 24.11.2013. Saatavilla:

<http://www.tukes.fi/kosmetiikka#kuka%20valvoo>

Luomu 2014. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira [verkkodokumentti]. Viitattu 25.2.2014. Saatavilla: <http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/asiakokonaisuudet/luomu/>

Luomu pähkinänkuoressa 2014. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira [verkkodokumentti]. Viitattu 25.2.2014. Saatavilla:

<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/asiakokonaisuudet/luomu/luomu+pahkinankuoressa+/>

Lush and Fairtrade 2014. Lush Fresh Handmade Cosmetics. [verkkodokumentti]. Viitattu

3.3.2014. Saatavilla: <https://www.lush.co.uk/content/view/4469>

Mikä Reilu kauppa? 2013. Fairtrade Finland [verkkodokumentti]. Viitattu 22.11.2013. Saatavilla: <http://www.reilukauppa.fi/meista/mikae-reilu-kauppa/>

Miten kosmetiikkaa kannattaa säilyttää? 2014. Teknokemian Yhdistys ry. [verkkodokumentti].

Viitattu 1.3.2014. Saatavilla:

http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_turvallisuus_ja_lainsaadanto/sailyta_kosmetiikkaa_oikein/

Miten kosmetiikkaa säädellään laissa? 2013. Teknokemian Yhdistys ry [verkkodokumentti]. Viitattu 24.11.2013. Saatavilla:

http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_turvallisuus_ja_lainsaadanto/

Miten luonnonkosmetiikka eroaa ”tavallisesta” kosmetiikasta? 2014. Teknokemian Yhdistys ry. [verkkodokumentti]. Viitattu 25.2.2014. Saatavilla:

http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_puheenaiheita/luonnonkosmetiikka/

Mitä on sertifioitu luonnonkosmetiikka? 2014. Pro luonnonkosmetiikka ry. [verkkodokumentti]. Viitattu 25.2.2014. Saatavilla:

<http://www.luonnonkosmetiikka.fi/luonnonkosmetiikka/luonnonkosmetiikan-maaritelma/>

Toiminta Suomessa 2013. Fairtrade Finland [verkkodokumentti]. Viitattu 22.11.2013. Saatavilla: <http://www.reilukauppa.fi/meista/toiminta-suomessa/>

Tuorekosmetiikka tulee Suomeen 2013. Iltamakasiini [verkkodokumentti]. Viitattu 19.11.2013. Saatavilla: <http://iltamakasiini.fi/tuorekosmetiikka-tulee-suomeen>

Ympäristö ja kosmetiikka 2014. Teknokemian Yhdistys ry. [verkkodokumentti]. Viitattu 1.3.2014. Saatavilla:

http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kestava_kehitys/ymparisto_ja_kosmetiikka/

Kuvalähteet

Kuva 1: Lushin logo. Viitattu 20.4.2014. Saatavilla:

<http://www.galleriadallas.com/event/lush-fresh-handmade-cosmetics-7/>

Kuva 2: Reilun kaupan merkki. Viitattu 20.4.2014. Saatavilla:

<http://www.ymparistoosaava.fi/puhdistuspalveluala/ymparistomerkit>

Kuva 3: Luomu-aurinkomerkki ja EU-luomumerkki. Viitattu 20.4.2014. Saatavilla:

<http://www.karkiainen.fi/index.php?Tuotteet=5> ja

<http://www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Vaikuta-valinnoilla/Tunnetko-eri-merkit/>

Kuvat

Kuva 1: Lushin logo	7
Kuva 2: Reilun kaupan merkki	24
Kuva 3: Luomu-aurinko-merkki ja EU-luomumerkki	28

Liitteet

Liite 1. Ote raaka-aineoppaasta: tuorekasvonaamion esittelysivu.....	39
Liite 2. Ote raaka-aineoppaasta: raaka-ainetta käsittelevä sivu.....	40

Liite 1. Ote raaka-aineoppaasta: tuorekasvonaamion esittelysivu

TUOREKASVONAAMIOT

Cupcake

Cupcake-kasvonaamio ei ole pelkästään herkullisen suklaaiselta tuoksuva hemmotteluhoito kasvoille, vaan se myös puhdistaa tehokkaasti. Rhassoul-savi on erittäin imukyinen raaka-aine, joka yhdessä kaakaojauheen kanssa poistaa iholta epäpuhtauksia ja syväpuhdistaa. Tuore minttu stimuloi ja heleyttää ihoa ja pellavansiemenkuute sekä kaakaovoi pehmentävät ja kosteuttavat.

Cupcake sopii erityisesti tehokasta puhdistusta kaipaavalle iholle.

INCI (sisältää): Moroccan Lava Clay (rhassoul-savi), Linum Usitatissimum Seed Extract (pellavansiemenkuute), Glycerin (glyseroli), Talc (talkki), Theobroma Cacao Seed Powder (kaakaojauhe), Theobroma Cacao Seed Butter (kaakaovoi), Mentha Piperita Leaf (tuore minttu), Santalum Austrocaledonicum Wood Oil/Santalum Album Oil (santelipuuöljy), Vanilla Planifolia Bean Extract (Reilun kaupan vanilja-absoluutti), Mentha Spicata Herb Oil (viherminttuöljy), Mentha Piperita Oil (piparminttuöljy), *Limonene (limoneeni), Parfum (hajuste)

* esiintyy luonnostaan eteerisissä öljyissä

Liite 2. Ote raaka-aineoppaasta: raaka-ainetta käsittelevä sivu

RAAKA-AINEET

Ruusu-absoluutti

Lushin ruusu-absoluutti valmistetaan liuottimilla eristämällä Rosa Damascena -ruusulajin terälehdistä. Muitakin ruusulajeja voidaan käyttää tuottamaan ruusuöljyä tai -absoluuttia. Damaskonruusua (*Rosa Damascena*) kasvatetaan muun muassa Bulgariassa, Turkissa, Venäjällä, Intiassa ja Kiinassa. Ruusun sanotaan olevan ensimmäinen koskaan tislattu eteerinen kukkaisöljy.

Ruusu-absoluutti on väritään tummanpunaisenruskeaa ja sillä on makea, kukkainen tuoksu. Ruusu-absoluutissa on noin 300 tuoksukomponenttia, mutta sen pääkomponentit ovat sitronelloli, geranioli ja fenyylityylialkoholi. Lukuisien tuoksukomponenttiensa ansiosta ruusu-absoluutilla on monimuotoinen tuoksu ja useita ominaisuuksia.

Ruusu-absoluutti ja ruusuöljy ovat suosittuja hajuvesiteollisuudessa ja aromaterapiassa. Aromaterapeutit suosittelivat ruusua tasapainottamaan erilaisia tunnetiloja, kuten masentuneisuutta. Ruusun tuoksua pidetään myös "afrodiittisena". Ruusu rauhoittaa mielen lisäksi ihon punoitusta ja ärtyisyyttä, sillä sen terälehdillä on viilentävä vaikutus. Ruusu-absoluutti soveltuu mainiosti kosteuttavien, ikääntyvän ja herkän ihon tuotteiden raaka-aineeksi. Se supistaa ihohuokosia ja sisältää C-, B-, E- ja K-vitamiineja. Lush käyttää ruusu-absoluuttia tuotteissaan sekä hoitavien ominaisuuksien että tuoksun vuoksi. Muun muassa Tisty Tosty -kylppypallo, Daddy-O -shampoo sekä Dream Cream -vartalovoide sisältävät ruusu-absoluuttia.

**AYESHA
BB SEAWEEED
CATASTROPHE COSMETIC
THE SACRED TRUTH**

TIESITKÖ?

LUSH ON YKSI
RUUSU-ABSOLUUTIN
PÄÄOSTAJISTA
MAAILMASSA! LUSHIN RUUSU-
ABSOLUUTTI OSTETAAN ISPARTAN
KAUPUNGIN LÄHEISYYDESTÄ
TURKISTA, MISSÄ SUURI OSA
VILJELJÖIDEN SAAMASTA
TUOTOSTA MENEÄ SUORAAN
PAIKALLISEN PERUSKOULUN
YLLÄPITÄMISEEN!

